

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Katedra společenských věd

Evropská migrační krize v letech 2014-2015

Bakalářská práce

Lukáš Krupička

Olomouc 2018

Vedoucí práce: Mgr. David Hampl, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji a vlastnoručním podpisem stvrzuji, že jsem svou bakalářskou práci na téma „Evropská migrační krize v letech 2014-2015“ vypracoval zcela sám s použitím níže zmíněných knižních publikací a elektronických zdrojů.

V Olomouci dne 17. dubna 2018

.....

Poděkování:

Na tomto místě bych chtěl poděkovat panu doktoru Hamplovi za pomoc při tvorbě této bakalářské práce, cenné poznatky a užitečné připomínky, kterými tuto práci výrazně obohatil, a také za jeho přátelský a otevřený přístup.

Obsah

Úvod	6
1 Kořeny migrace a její směry	8
1.1 Koloniální migrace a proces dekolonizace	8
1.2 Pohled evropských států na vývoj migrace	10
1.2.1 Francie	10
1.2.2 Německo	12
1.2.3 Velká Británie	13
1.3 Vliv migrace na Evropu	14
1.4 Výčet migrací v evropském prostoru	17
2 Masová migrace a její rizika	19
2.1 Motivace migrantů	19
2.1.1 Ekonomičtí migranti	20
2.1.2 Uprchlíci	21
2.2 Prostředky masové migrace	22
2.2.1 Převaděčství	23
2.2.2 Dopravní prostředky	24
2.2.3 Informační technologie	25
2.3. Rizika masové migrace	25
2.3.1 Reakce hostitelské země	25
2.3.2 Cestovní problémy	26
2.3.3 Uprchlícké tábory	27
3 Migrační politika EU	29
3.1 Vývoj migrační politiky v Evropě	29
3.2 Reakce na evropskou migrační vlnu	31
3.2.1 Podpora řízené migrace a integrace	32
3.2.2 Azylový systém	33
3.2.3 Migrační kvóty	34
3.3 Ochrana vnější hranice EU	35
3.4 Strategie EU	36
3.5 Dopady migrační krize na unijní systém	37
4 Migrační krize a problém nelegální migrace	39
4.1 Vyvrcholení evropské migrační krize	39
4.2 Trasy migrantů	41

4.3	Záchrané akce pro uprchlíky	42
4.4	Reakce evropských zemí	44
4.4.1	Státy na balkánské trase.....	45
4.4.2	Státy vycházející ze Středomořské trasy	48
4.5	Problematika nelegální migrace.....	49
5	Výklady migrace a její dopady na vnitropolitické systémy	51
5.1	Rozpad národního státu	51
5.2	Bezpečnost Evropy	53
5.3	Vnitropolitické systémy.....	55
6	Migrační politika ČR.....	58
6.1	Imigrační politika ČR.....	58
6.2	Reakce na migrační krizi.....	59
6.3	ČR jako součást většího celku	60
	Závěr.....	63
	Seznam použitých zkratk	64
	Prameny a literatura.....	65
	Elektronické zdroje	67
	Seznam příloh	
	Anotace	

Úvod

Cílem této bakalářské práce je charakterizovat evropskou migrační krizi v období let 2014/2015. Hlavní pozornost bude věnována samotnému průběhu této události ve zmiňovaném období. Zaměříme se na její hlavní příčiny, reakce evropských zemí a důsledky, které tento velký příliv uprchlíků způsobil. Dílčími cíli je analyzovat migrační politiky evropských států, které porovnáme prostřednictvím metody diachronní komparace, a postoj evropské společnosti k otázce migrace. Bakalářská práce bude členěna do šesti kapitol, které budou věnovány následující problematice.

První kapitola se zabývá minulými zkušenostmi evropského prostoru s procesy migrace. Jistou roli zde hraje zkušenost s koloniální migrací, a proto také zohledníme formování migračních politik koloniálních velmocí, jako byly například Velká Británie nebo Francie. Tyto státy mají dlouhodobou zkušenost s migračními vlnami. Jejich přístup bude porovnán s ostatními evropskými zeměmi.

Druhá kapitola pojednává o hlavních fenoménech týkajících se migrační krize, která přináší rizika ve svém rozsahu. Zamyslíme se nad rozdělením ekonomické migrace a uprchlictví, a jak na tyto skupiny migrantů pohlíží evropské státy. Migrantí v období jednadvacátého století využívají modernější prostředky k dosažení cíle své cesty, charakteristický je aspekt nelegálního převaděčství.

Nemalé množství států v evropském prostoru je součástí Evropské Unie (EU), jejíž migrační politiku rozebereme ve třetím tematickém celku této práce. Vrcholné instituce EU vydaly dokumenty a opatření týkající se otázek formování a vývoje migrační politiky členských zemí. Jak tyto aspekty ovlivnily připravenost na nenadálou krizi a zdali její reakce přispěly k pozitivnímu řešení situace, můžeme vidět v událostech na vnější hranici evropského prostoru či opatřeních jako například relokační mechanismus. Zohledníme také následně dopady na migrační strategii EU.

Hlavní část této práce se ve čtvrté kapitole zaměří na problematiku evropské migrační krize, jejíž počátky lze vysledovat již v roce 2014. Poukážeme na postupné vyvrcholení této krize v roce 2015 a hlavní aspekty, které ji způsobily. Migrantí směřovali do Evropy přes dvě hlavní trasy: Balkánskou a Středomořskou. Reakce států, kterými procházeli či do kterých

směřovali, se odrazila v jejich nastaveních systému a schopnostech jejich politických reprezentací reagovat na masivní vlnu přicházejících migrantů.

Pátá kapitola popisuje aspekty, které spojujeme v souvislosti s migrační krizí. Otázky integrity národního státu, bezpečnosti Evropy související s teroristickými útoky samozvaného Islámského státu a nárůst obliby radikálních či populistických hnutí patří mezi nejvíce diskutované oblasti.

Šestá kapitola pojednává o migrační politice České republiky. Její podoba je ovlivněna členstvím v mezinárodních organizacích. Je také signatářem mezinárodních dokumentů, podle kterých se její migrační politika řídí. Migrační vlnou nebyla nijak zasažena, přesto se v jejím prostoru setkáváme s negativní reakcí a obavou z migrantů, kteří přichází z jiného kulturního a náboženského prostředí.

Údaje v bakalářské práci vychází z knižních publikací světových autorů zabývajících se otázkami migrace a českých odborníků, kteří pojednávají o hlavních aspektech migračních politik evropských zemí a migrační krize; jejími příčinami a konkrétními dopady na evropský kontinent. Práce také vychází z elektronických zdrojů, kde se jedná o webové stránky politických institucí, databáze počtu migrantů nebo mediálních zpráv reagujících na masovou migrační vlnu a fenomény s ní související. K pochopení dané problematiky pomáhají přiložené mapy popisující původ a cílové destinace migrantů a graf s tabulkou zohledňující jejich počet v Evropě.

1 Kořeny migrace a její směry

Pojmem migrace (stěhování) označujeme změnu pobytu lidí. Z hlediska délky může mít dočasný či trvalý charakter. Migrace není z historického hlediska pojmem nijak novým. Emigraci můžeme chápat jako odchod za hranice regionu či státu. Imigrací rozumíme přistěhovalectví. Tento jev můžeme v raných fázích spojovat s procesem kolonizace. Lidé hledali nové, či lepší místo k životu. Zpočátku se jednalo o procesy vnější a nahodilé. Řízenou migraci ovlivnily koloniální velmoci, jako byly například Velká Británie a Francie. V této kapitole poukážeme na to, jaký vliv měla migrace na evropský prostor v historickém kontextu.

1.1 Koloniální migrace a proces dekolonizace

Pojem migrační politika označuje řízení pohybu lidí přes mezinárodní hranice a jejich pobyt na území státu, do kterého přicestovali. Týká se regulace legální migrace a prevence proti nelegální migraci. Pod pojmem nelegální migrace si v praxi můžeme představit nelegální vstup na území státu, jehož daná osoba není občanem. Dílčí částí této politiky je imigrační politika. Ta stanovuje usazení migrantů a její podmínky v zemích, do které tito lidé přicestovali. Na ni následuje tzv. integrační politika, která zajišťuje přizpůsobení daného jedince v rámci společnosti, aby se do ní mohl plnohodnotně začlenit.¹

Koloniální migrace se nejčastěji spojuje s koloniálními velmocemi. Pod pojmem kolonialismus rozumíme osidlování různých částí světa. Od osmnáctého století přispěl k tomuto procesu rozvoj techniky. Koloniální velmoci měly čtyři hlavní důvody a těmi byly: hospodářské (levné suroviny a levná pracovní síla), prestižní (demonstrace moci), strategické (vliv na dané území) a kulturní (nadřazenost).²

Dochází k postupné mobilizaci kontroly přeshraničních pohybů. Prostředkem se staly pasy, identifikační doklady a víza. Tak započala ve druhé polovině devatenáctého století

¹ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 10

² *Kolonialismus a dekolonizace* [online]. [cit. 2018-02-06]. Dostupné z: http://www.mvi.estranky.cz/clanky/5_-_kolonialismus-a-dekolonizace.html

problematika migrace v tom smyslu, jakou ji známe dnes. Zaznamenáváme přechod k právům sociálním. Čím systematictější byla kontrola hranic, tím větší byla síť závazků a nároků na jednotlivé státy. Podstatnější se stával rozdíl mezi občany a neobčany, vlastními a cizími.

Migrace se stává něčím výjimečným, co potenciálně ohrožuje posvátnou jednotu národa. Tento proces se uzavírá první světovou válkou, která ovlivnila pohled na pracovní a osidlovací migraci. Za to mohly válečné zákony, které se brzy proměnily v trvalou restriktivní migrační politiku. Dříve byla tato migrace chápána jako pozitivní, ovšem v tomto čase se pohled na ní začal v obecné rovině měnit.³

Z historie lze ze středověku uvést příklad putujících tovaryšů, či v novověku sezonní migrace, tzv. Marranos. Jedná se o příliv židovských uprchlíků ze Španělska a Portugalska v 17. století, protestantských uprchlíků z Antverp či Francie, pracovních migrantů z Německa apod.⁴ Merkantilismus, jedno z moderních ekonomických pojetí té doby, pojímal migraci jako pozitivní fenomén. To se v praxi ukázalo ve skandinávských zemích, kde se kladly překážky emigraci, nikoliv imigraci.⁵ Velkou motivací pro migraci se stala industrializace, v zemích jako Francie začaly v 19. století vznikat stavební projekty, kde bylo zapotřebí nových pracovních sil. Velký proud migrantů začal v této době směřovat do zámoří. Všechny tyto aspekty daly základ sociálnímu státu. Objevil se rozvoj sociálních nároků a zvýšení diferenciací mezi občany. Zahraniční pracovníci plnili nárazníkovou funkci. V Německu se poté ustálil model dočasné pracovní migrace a ve Francii model trvalé migrace.⁶

Skutečný konec evropské kolonizační éry začal v procesu tzv. dekolonizace. Po druhé světové válce dochází k rozpadu evropských koloniálních říší, což se projevilo především v Asii a Africe. Někdy se jednalo o poklidnou cestu, jindy o cestu násilných střetů. Postkoloniální migrace, jejíž směry určovaly tradiční kontakty s bývalými koloniálními metropolemi, však nevyvolávaly jen konflikty hospodářské a sociální krize ve výchozí zemi. Objevoval se zájem bývalých mateřských zemí o levné pracovní síly v odvětvích, o které obyvatelé těchto zemí neměli zájem. Její realizace umožňovala státní, jazyková a kulturní

³ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 81

⁴ *Marrano* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.dictionary.com/browse/marrano>

⁵ *Merkantilismus a jeho vliv na vývoj státu a vedení války* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/merkantilismus-a-jeho-vliv-na-vyvoj-statu-a-vedeni-valky.html>

⁶ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 84

příslušnost, programy na podporu reemigrace a integrace určené pro Evropany a koloniální migranty. Přesto se však stále dochovaly určité pozůstatky koloniální nadvlády, které se projevovaly především v diskriminaci, rasové nesnášenlivosti apod.⁷ Postkoloniální imigrační tlak přiměl evropské koloniální velmoci, zvláště Velkou Británii a Francii, aby se pustily do hledání přísnějších zákonných formulací, které by zajistily omezení imigrace neevropských přistěhovalců.⁸

1.2 Pohled evropských států na vývoj migrace

Evropské státy si prošly odlišnými pohledy na migraci. Ve svém vývoji ji vnímaly odlišně. Toto vnímání ovlivňoval aktuální politický stav dané země, nálada ve společnosti a události, které bezprostředně ovlivňovaly její celkový vývoj. Mezi hlavní evropské země, kterých se v historii migrace nejvíce dotkla, byly Velké Británie a Francie. V období první poloviny dvacátého století bylo v Německu jedním z důležitých témat migrace. Následující část pojedná o pohledech těchto států na vývoj migrace.

1.2.1 Francie

Mezi nejdůležitější imigrační země Evropy řadíme od první poloviny devatenáctého století Francii. Hlavní příčinou byla rozvíjející se francouzská identita opírající se o univerzální hlediska, která umožňovala kladný postoj vůči migraci. Tu částečně nastolila Francouzská revoluce z roku 1789, díky níž se Francie považovala za imaginární vlast celého lidstva. Přesto však měla záporný vztah k dvojímu občanství, což bylo zachyceno ve Francouzském občanském zákoníku z roku 1804. Nikdy žádný francouzský zákoník poté explicitně nestanovil vzdání se jiného občanství jako podmínku nabytí francouzského občanství.⁹ Kladný postoj k přistěhovalcům zaručoval demografický deficit a nedostatek

⁷ BADE, Klaus J. Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Utváření Evropy. s. 287

⁸ Tamtéž, s. 288

⁹ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 100

pracovních sil. Někdy se uvádí, že až třetina současných Francouzů je potomkem přistěhovalců. Po druhé světové válce začali převažovat přistěhovalci ze severní Afriky.¹⁰

Na migraci měla v této oblasti vliv alžírská válka za nezávislost v letech 1954 až 1962. Od devadesátých let dvacátého století vzrůstá počet přistěhovalců ze subsaharské části Afriky. Programy pracovní migrace byly z prvního období ukončeny v červenci roku 1974. Druhá polovina sedmdesátých let dvacátého století byla ve znamení neúspěšných pokusů o návrat cizích pracovníků ze zemí původů. V roce 1981 se ujal prezidentského úřadu Francois Mitterand se silnou protirasistickou rétorikou, například v roce 1984 zavedl povolení k pobytu na deset let. Lze to označit za zvláštní druh levicového populismu. Způsobila zpětný náraz nevole, jež pro svou popularitu využila krajně pravicová Národní fronta Jean- Marie le Pen.

Chirakova vláda v roce 1986 stanovila přísné podmínky pro obnovení desetiletého povolení. Restriktivní přístup k migraci byl v devadesátých letech reprezentován plánem nulové migrace z pera ministra vnitra Charlese Pasquoa. Jednalo se například o dvouroční lhůtu na slučování rodin v rámci boje proti fiktivním sňatkům, posílení moci policie při vyhošťování imigrantů nebo snížení možnosti odvolání zamítnutých žadatelů o azyl. V roce 1997 realizoval podstatný obrat socialistický premiér Lionel Jospin, který přislíbil revidovat celou imigrační otázku. Přijaly se dva zákony: cizinecký zákon, který usnadňoval sjednocování rodin a zaručoval zvláštní status odborníkům, a zákon o občanství, který podporoval úmysl získat francouzské občanství. Za daných podmínek ho od dosaženého věku osmnácti let uděloval automaticky. Tato reforma však neliberalizovala imigraci ani zcela neuzavřela brány do země.¹¹

Teprve v současném jednadvacátém století došlo k prvnímu velkému přelomu v přistěhovalecké politice. Ministři vnitra a sociálních věcí, Nicolas Sarkozy a Francois Fillon, oznámili plán na zavedení nové přistěhovalecké politiky. Tato politika stanovila přísnější podmínky integrace, aktivní program proti diskriminaci a otevřený přístup k imigraci kvalifikovaných pracovních sil. (viz. Zákon 2003-1119 o řízení migrace: shrnuje pobyt cizinců ve Francii a podmínky získání státního občanství). Ke zlepšení tvorby migračních

¹⁰ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 101

¹¹ Tamtéž, s. 102

politik zřídila francouzská vláda v květnu roku 2005 výbor pro řízení přistěhovalectví, který se zabývá jak legálním, tak i nelegálním přistěhovalectvím.¹²

1.2.2 Německo

Zemí, která v období svého vývoje měla odlišný pohled na migraci, bylo Německo. To se stalo v devatenáctém století tranzitní zemí, především pro Poláky a židy, kteří mířili za oceán. Ti vzbuzovali u Němců odpor a odmítali jejich jakoukoliv integraci do střední vrstvy. Vnitroněmecká migrace pak přispěla k šíření antisemitismu.¹³ Vylučovalo se usazování migrantů na delší dobu. Úřady zavedly systém pracovních povolení, podpora se skládala pouze pro sezonní typ migrace. Obecně převládala představa o židovské invazi z východu. Toto smýšlení bylo využito za nacistického Německa, které netolerovalo žádné migranty, kteří „brali Němcům práci“. Tento přístup přetrvával v Německu až do konce druhé světové války. Lze poukázat na to, že oproti Francii zde nebyla žádná větší snaha přijímat migranty z mimoevropských zemí či obyvatele z druhé části Železné opony. Přesto však migrace byla mezi těmito státy nemalá, nejvíce právě mezi východním a západním Berlínem. Z východního Berlína došlo k tak velkému odchodu obyvatel, že se Německá demokratická republika rozhodla postavit zeď, aby zabránila odchodu inteligence a demografickému deficitu. Po pádu berlínské zdi došlo ke sjednocení Německa.¹⁴ Migrační politika se začala v mnohých ohledech podobat migrační politice Francie. Jako zajímavost lze uvést, že Německo jako první veřejně ohlásilo své otevření hranic migrantům v roce 2015, tedy v době vrcholu evropské migrační krize. Německo si podobně jako Francie prošlo určitým vývojem ve své migrační politice.¹⁵

¹² BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 104

¹³ *Pronásledování německých židů po převzetí moci nacisty* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <https://www.holocaust.cz/dejiny/konecne-reseni-zidovske-otazky/konecne-reseni-zidovske-otazky-v-evrope/pronasledovani-nemeckych-zidu-po-prevzeti-moci-nacisty/>

¹⁴ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 122

¹⁵ Tamtéž, s. 125

1.2.3 Velká Británie

Mezi další z evropských států zasažených migrací patří Velká Británie. Do ní mířili v průběhu druhé poloviny dvacátého století obyvatelé z bývalých kolonií, které Británie v minulosti vlastnila jako tehdejší koloniální velmoc. Významnou událostí se stal projev o imigraci tzv. „*Rivers of Blood speech*“ z roku 1968, přednesený britským konzervativním politikem Enochem Powellem. Centrum své pozornosti obrací v tomto projevu na antidiskriminační legislativu tehdejší socialistické vlády, která by trestala negativistický postoj vůči přistěhovalcům. Powell pohlíží na imigraci cizích obyvatel negativně a varuje před možnými důsledky, které potenciálně ohrožují svobodu a bezpečnost britských občanů. Tento projev vyvolal několik demonstrací a stávek v celé zemi.¹⁶ Jeho výrok pak zvýšil preference tehdejší konzervativní straně a pomohl k vítězství ve volbách roku 1970. V osmdesátých a devadesátých letech jsme pak svědky rasových nepokojů v mnohých britských městech. Ve své knize označuje Klaus Bade tento proces jako „*rasifikaci evropské migrační politiky*“¹⁷

Přistěhovalci se stali terčem rasistické antiimigrační kampaně. Od roku 1960 platila v oficiální britské politice zásada, že stabilní etnické vztahy lze zaručit jen přísnou kontrolou přistěhovalců. To dokazuje Zákon o britském státním občanství a přistěhovalcích (Commonwealth Immigrants Act z roku 1962), druhý zákon pak měl odradit přicházející britské občany indického původu z východní Afriky, kteří uprchli do Keni, a nyní chtěli znovu utéct před dalším pronásledováním. Mezi významné období pro imigraci do Británie patří rok 1972, ve kterém byli vyhnáni asijské obyvatelé z Ugandy, tehdy se okolo 27 000 Asiatů rozhodlo nastěhovat do bezpečné země, kterou pro ně představovala Británie. Situace trvala do osmdesátých let dvacátého století.¹⁸ Postkoloniální řetězová migrace skončila na

¹⁶ Enoch Powell měl pravdu: Slavná řeč o imigraci a "potocích krve" v Británii. Černý muž bude mít bič nad bílým mužem: Rivers of Blood [online].[cit. 2018-01-21]. Dostupné z: <http://www.euportal.cz/Articles/2624-enoch-powell-mel-pravdu-slavna-rec-o-imigraci-a-potocich-krve-.aspx>

¹⁷ BADE, Klaus J. Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Utváření Evropy. s. 292

¹⁸ Tamtéž, s. 293

sklonku dvacátého století. Zde analyzujeme, že s migrací mají Britové dlouholetou zkušenost¹⁹

1.3 Vliv migrace na Evropu

Nyní se zaměříme na obecný vliv migrace v rámci evropského prostoru. Není nutné zmiňovat, čím si dvacáté století prošlo, a jakými událostmi byla migrace v té době ovlivněna. Za hlavní příčinu se označují obě světové války. Období mezi nimi lze charakterizovat dvěma trendy: poklesem mezinárodní a masové migrace s fenoménem etnicky podmíněného uprchlictví, tedy konceptu založeného na národní většině a etnické menšině. Jako příklad uvedeme Židy, kteří se začali stěhovat z Ruska od osmdesátých let devatenáctého století. Další jev migrace probíhal z důvodu etnické diskriminace ze strany nacionalizujícího se státu. K násilným odsunům začalo docházet v rámci válečných konfliktů, například během balkánských válek emigrovalo kolem 400 000 muslimů do Turecka. Již v průběhu první světové války docházelo k podobným přesunům v souvislosti s rozpadem dalších říší a jejich panovnických dynastií, především Habsburků, Romanovců a Hohenzollernů. V důsledku válečných událostí se začal objevovat masový fenomén bezdomovectví. Odhaduje se, že deset let po první světové válce bylo po různých zemích rozseto na devět a půl milionů uprchlíků. Jednou z mála emigračních zemí byla již zmíněná Francie, ale ta jen do roku 1933. Československo v té době přijalo v reakci na tehdejší migraci zákon na ochranu domácího pracovního trhu.²⁰

Po druhé světové válce byli vyhoštěni z východní Evropy Němci, kteří se usídlili ve své rodné vlasti. Do Evropy, v důsledku rozpadu koloniálních velmocí, začal mířit silný proud mimoevropských migrantů. Právě druhá světová válka se stala nejvýznamnějším mezníkem pro novodobou migraci vůbec. Západní Evropa se označuje za kontinent migrace.²¹

¹⁹ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 110

²⁰ BADE, Klaus J. Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Utváření Evropy. s. 237

²¹ *Přehled významných mezikontinentálních, mezinárodních a vnitrostátních migrací* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1431/jaro2004/Z0044/29000/Mobilita_2.pdf s. 8

Léta 1945 až 1975 charakterizují příliv zahraničních migrantů do Velké Británie a Francie. Jako počátek druhého migračního období se označuje hospodářská krize v polovině sedmdesátých let dvacátého století, která zapříčinila úsilí o omezení přistěhovalectví a podnícení návratu zahraničních pracovníků do zemí svého původu.²² Hospodářský pokles však nevedl k masovému odchodu. Nová politika států snížila pracovní migraci, snažila se však posílit sjednocování rodin jako jediné úředně povolené možnosti. Sociálně a kulturně je viditelnou tzv. druhá generace přistěhovalců. Liberální a levicové elity začaly razit heslo multikulturní integrace, zatímco pravicové síly oživovaly nacionalistický a evropocentrický diskurz.²³

V období devadesátých let dvacátého století řadíme mezi tradiční přistěhovalecké země Španělsko, Itálie, Irsko, Řecko a Portugalsko. Do té doby je označujeme jako tzv. vystěhovalecké státy. Mluvíme tedy o územních celcích, které v předchozích dvou fázích migranty zcela odmítaly, pokud se nejednalo o krátkodobou pracovní migraci. Migrace totiž začala směřovat nejen z bývalých kolonií Británie a Francie, ale i ze zemí subsaharské Afriky a Asie, především oblasti Blízkého Východu. Jiným podnětem se staly regionální konflikty na Balkáně a Kavkaze, narostl strmě počet žadatelů o azyl, a také docházelo k častým nelegálním vstupům. Žadatelé o azyl byli podezíráni z ekonomické migrace, přispělo k tomu i velmi pomalé vyřizování žádostí o azyl. Jistým fenoménem se stala migrace etnických menšin, například do Německa či návratová migrace do Řecka. Devadesátá léta tedy přinesla nárůst trvalého přistěhovalectví i dočasné pracovní migrace, k tomu přispívaly státní politiky hostitelských zemí. Zahraniční studenti přispěli jako nový významný druh kvalifikovaného přistěhovalectví, zpočátku však jen krátkodobého. Mnohé státy změnily své přístupy a umožnily studentům, aby si po ukončení studia v hostitelské zemi našli i zaměstnání.²⁴

Jev, který umožnil podporu stěhování obyvatel vládami jednotlivých zemí, je pracovní migrace od padesátých let dvacátého století. V tomto uspořádání zohledňujeme tehdejší rozdělení na východní a západní Evropu. Pro představu uvedeme několik základních směrů: z Irska a oblastí Commonwealthu do Velké Británie, finská imigrace do Švédska či pohyby v rámci evropského středomoří (ze severního Portugalska, západního Španělska, jižní

²² BADE, Klaus J. Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Utváření Evropy, s. 284

²³ BADE, Klaus J. Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Utváření Evropy, s. 288

²⁴ Tamtéž, s. 307

Itálie či severního Řecka). V cílových zemích převažoval hlavně zájem o levné pracovní síly, snahy o kontrolovatelný export nekvalifikovaných či nezaměstnaných. Na počátku stál oboustranný zájem o import a export pracovních sil, k omezení poté docházelo v rámci imigračních a integračních politik jednotlivých zemí.²⁵ Jak již bylo řečeno v předchozích částech, mohla tato změna za mnohé xenofobní a rasistické nálady domácích obyvatel, které ovlivňovaly politiku daných zemí a celkový přístup její politické reprezentace. Slučování rodin zajišťovalo evropské ustanovení na ochranu rodiny (čl. 19, odst. 6 Evropské sociální charty).²⁶

V druhé polovině dvacátého století analyzujeme fenomén ekonomické migrace. Zde odkážeme na Uherka, který ve své kapitole „Migrace v moderní historii“ tuto migraci dělí na dvě časová období.²⁷ V prvním z nich se stává přelomem orientace na informační technologie, kdy těžký průmysl ustupuje podle autora do ústraní. Mnoho integračních skupin čelí sociálním potížím a jejich integrace do společnosti stagnuje. Uherek má na mysli období 1975-1990, kdy Německo po svém sjednocení zaznamenává silný akcent na pracovní migraci. Ve Francii a Velké Británii podle něj začíná převládat asimilační politika a vstřícnější vůle udělovat občanství, takže zde vidíme posun v rámci integrační politiky.²⁸

Druhým obdobím, které autor zmiňuje, jsou devadesátá léta, na něž navazuje vývojem do roku 2013. Počátkem devadesátých let výrazně stoupl počet cizinců přicházejících z východní do západní Evropy. Cílem migrantů je Německo, Velká Británie, Švédsko, Rakousko či Belgie. Objevují se skupiny lidí, kteří utíkají před válkou v Afghánistánu a Iráku, či z Turecka do Německa. Rusko klasifikujeme po rozpadu Sovětského Svazu jako emigrační a imigrační zemi zároveň. U poslední skupiny lze těžko určit důvody příchodů, většinou jsou kombinované. Pro středoevropské státy, jako například Českou republiku, jsou migrační toky novým fenoménem, který dodnes znatelně ovlivňuje jejich politiku. Migrační situace se dočasně ustálila s nástupem hospodářské krize roku 2008, později pak v roce 2012 došlo

²⁵ BADE, Klaus J. Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Utváření Evropy, s. 295

²⁶ *Evropská sociální charta* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ochrana_osob/Umluvy/Evropska_socialni_charta.pdf s. 11

²⁷ UHEREK, Zdeněk, Věra HONUSKOVÁ, Šárka OŠTÁDALOVÁ a Vladislav GÜNTER. Migrace: historie a současnost. Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016. Moderní dějiny (Občanské sdružení PANT). s. 13

²⁸ Tamtéž, s. 25

k opětovnému navýšení počtu migrantů. V roce 2013 bylo zřejmé, že hospodářská krize modifikuje migrační toky a změnila poptávku po pracovní síle.²⁹

Z historie migrace můžeme odvodit, že migrace nezačala v našem století. Problémy s ní související nevznikly v současné krizi, ale dávno před ní. Pohyb osob probíhá vždy z místa A do místa B. Z místa A odešly určité osoby z nějakého důvodu. Mimo válečné konflikty je však nutné v případě uprchlictví uvést také útěk z režimů, které dané osoby pronásledovaly. Mimo uprchlictví pak v případě ekonomické migrace poznamenejme jejich potřebu najít lepší místo k životu- lepší práci či sociální podmínky. Kořeny migrace můžeme také vidět ve studiu historie evropských národů, v jejich pohledech na tuto problematiku- tedy v jejich imigračních a integračních politikách.

1.4 Výčet migrací v evropském prostoru

Mezi první proces migrace patří vnitřní kolonizace. Jejím důsledkem došlo k postupnému zalidnění zeměkoule- tedy proces vytváření světového systému. Mezi další fenomény můžeme zařadit také stěhování národů v Evropě, osidlování českého pohraničí německým obyvatelstvem ve třináctém století či stěhování z vesnic do měst.³⁰

Významným mezníkem se stal tzv. exil, který zapříčinila třicetiletá válka. V evropském prostoru se začínají objevovat emigranti z náboženských důvodů, je zde zřejmý boj katolické a protestantské strany. Za vše mluví nám známý příklad Jana Amose Komenského, který právě z těchto důvodů emigroval z českých zemí. Další jev, který významně přispěl, byla válka s Osmanskou říší. Důvodem migrace se stala osmanská vláda na Balkáně, dodnes je v těchto oblastech rozšířené islámské náboženství. Naopak po zániku Osmanské říše bylo mnoho muslimů vyhnáno zpět na území Blízkého východu. Ze středověké ale i moderní historie nelze opomenout násilné vyhánění židů. To probíhalo i v takových zemích, jako byla Anglie například za vlády Edvarda I. roku 1290. Židovské komunity žily především ve střední a východní Evropě, známá je také migrační vlna po

²⁹ Tamtéž, s. 27

³⁰ UHEREK, Zdeněk, Věra HONUSKOVÁ, Šárka OŠTÁDALOVÁ a Vladislav GÜNTNER. Migrace: historie a současnost. Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016. Moderní dějiny (Občanské sdružení PANT). s. 7

první světové válce z bolševického Ruska. Vrcholem židovské migrace se pak stalo nacistické Německo.³¹

Vystěhovalectví do mimoevropských destinací probíhalo již od starověku. V novověku pak významně přispělo objevení amerického kontinentu. Industrializace sama o sobě zapříčinila další pohyby, především v rámci urbanizace. Tady se začíná poprvé potlačovat vnitřní kolonizace z chudých do urbanizovaných oblastí. Města se stala přitažlivá pro nemajetné venkovské obyvatelstvo a to mělo za následek vylidňování venkova; nijak to neprospívalo tehdejšímu zemědělství.³²

Tímto zakončíme tuto kapitolu o historii hlavních migračních toků v evropském prostoru. Evropa měla zkušenost s procesy migrace a jedním z nejrozsáhlejších, kterých přerost až v masovou migrační vlnu, bylo období druhé světové války. Od té doby evropský kontinent nezažil migrační vlnu takového rozsahu, jako v období let 2014/2015.

³¹ *7 největších migračních vln v historii: Odvěká honba za lepší budoucností!* [online]. [cit. 2018-02-03].

Dostupné z: <https://epochaplus.cz/7-nejvetsich-migracnich-vln-v-historii-odveka-honba-za-lepsi-budoucnosti/>

³² *Urbanizace* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z:

https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=57099

2 Masová migrace a její rizika

V této kapitole se zaměříme na podstatu migrační krize jako masového fenoménu. Zdůvodníme si její příčiny, podstatu a také pojmy, které s ní souvisí. Poukážeme na motivaci migrantů a důvody, proč takto náročnou cestu absolvují, a jaké mohou využít prostředky. Zmíníme také rizika, která tento druh migrace přináší.

2.1 Motivace migrantů

Pojmy masa a migrace nabývají na významu s evropskou migrační krizí, která naplno vypukla v roce 2015, a jejímž hlavním obrazem se staly přeplněné lodě ve Středozemním moři, které se v důsledku velkého množství pasažérů potápěly. Masou se ze sociologického hlediska označuje *„ústřední pojem studia masové komunikace; jedná se o nový typ sociální formace v moderní společnosti; často je zaměňována s davem; masa je rozptýlená v prostoru a jednotliví příslušníci se navzájem neznají; je početná (lze ji obtížně matematicky odhadnout), neorganizovaná a neschopná vlastní akce“*³³

Příslušníci této vlny pocházejí z různých částí země. Tuto masu pak spojil dohromady jeden cíl a to dostat se do stejného místa za jakoukoliv cenu. V této kapitole zaměříme na několik příčin vzniku masy, které se budeme snažit co nejvíce propojit s aktuální situací. K nim bezpochyby patří motivace, prostředky na realizaci cíle a rizika, která tato migrace přináší.

Existuje rozdělení na ekonomické migranty a uprchlíky. Toto rozdělení se dá použít na shrnutí motivace, proč se tito jedinci, ze kterých se může stát masa, rozhodnou opustit svou domovskou zemi a vycestovat do Evropy.

³³ *Co je veřejnost, publikum, masa, skupina, dav* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://mediagram.cz/uzivatele/co-je-verejnost>

2.1.1 Ekonomičtí migranti

Ekonomickou migraci začínáme ve zvýšené míře analyzovat v druhé polovině dvacátého století. Tento člověk (ekonomický migrant) se stěhuje za účelem hledání lepších životních či pracovních podmínek. Jedním ze způsobů je pracovní migrace, kdy daný jedinec vstupuje do země na pozvání vlády nebo budoucího zaměstnavatele. Charakterizuje ji dočasnost (zůstává na dobu určitou), individuálnost (rozhodnutí hledat práci), ekonomická motivace a stabilita (stálý konstantní proud). Váže se na různá pracovní odvětví.³⁴

Ekonomická migrace není vždy v rámci migrační krize vnímána pozitivně. Podle některých evropských politiků se ekonomičtí migranti schovávají za skutečné válečné uprchlíky, chtějí využívat štědré sociální systémy, například ve Švédsku nebo Německu.³⁵ Pojem ekonomický migrant je velmi nepřesný. Životní perspektivy v zemích, odkud lidé utíkají, jsou často velmi špatné i bez toho, že by tam existoval válečný konflikt. Lidé jsou v těchto zemích frustrováni z životní nenaplněnosti přes svou často velkou snahu o splnění svých základních potřeb.³⁶ Některé názory dokonce tvrdí, že ekonomický migrant je mýtus. To údajně tvrdí zpráva britské univerzity Middlesexu, která vychází ze spolupráce s několika dalšími organizacemi, jež působí ve Středozezemním moři. Čtyři pětiny migrantů řadíme mezi uprchlíky, ekonomických migrantů máme tudíž zanedbatelné množství.³⁷ Můžeme si tedy položit otázku, nakolik důležitý se ve skutečnosti stává tento fenomén, a nakolik bývá zneužíván například politiky.

³⁴ *Pracovní migrace: Migrace a její hlavní aspekty* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=71617

³⁵ *Současní migranti chtějí jen využívat sociální stát* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/soucasni-migranti-chteji-jen-vyuzivat-socialni-stat-pen-/tema.aspx?c=A150615_131911_pozice-tema_lube

³⁶ *Josef Mlejnek jr.: Kdo je vlastně ekonomický migrant?* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/plus/nazory/_zprava/josef-mlejnek-jr-kdo-je-vlastne-ekonomicky-migrant--1531259

³⁷ *Ekonomičtí migranti jsou mýtus. 80 % lidí do Evropy prchá, tvrdí zpráva* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/uprchlici-ekonomicti-migranti-valka-evropa-libye-f7q-/zahranicni.aspx?c=A170708_101904_zahranicni_fka

2.1.2 Uprchlíci

K pochopení pojmu uprchlíka z hlediska mezinárodního práva nám pomůže dokument Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků, který byl přijat v roce 1951, a který upravuje povinnosti státu vůči uprchlíkům. Jak již napovídá rok jejího přijetí, jednalo se prvotně o reakci na uprchlický stav v poválečné Evropě.³⁸

Podle tohoto dokumentu (čl. 1. A 2) se „*tato osoba (uprchlík) nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů, je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám, odmítá ochranu své vlasti; totéž platí pro osobu bez státní příslušnosti nacházející se mimo zemi svého dosavadního pobytu následkem shora zmíněných událostí, a která vzhledem ke shora uvedeným obavám se tam nechce nebo nemůže vrátit*“³⁹

V dalších člancích této smlouvy se následně hovoří o jeho postavení ve státě, který se k této smlouvě zavazuje, a má povinnost jej za určitých podmínek ochránit. Tato osoba musí respektovat zákony a povinnosti země, do které přicestovala (čl. 2). Stát se na druhou stranu zavazuje, že tohoto člověka nebude diskriminovat na úkor ostatních (čl. 3).⁴⁰ Dalším zajímavý bod této smlouvy představuje zásada Non- refoulement. Jedná se o princip navrácení (čl. 33) a zní:

„*Žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice zemi, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení.*“⁴¹

Důležitým je však i druhý odstavec tohoto ustanovení, podle kterého se tato zásada nevztahuje na lidi, kteří představují nebezpečí pro hostitelskou zemi či byly usvědčeny ze

³⁸ Ženevská úmluva o právním postavení uprchlíků. *Encyklopedie migrace* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://encyklopedie.org/zenevska-umluva-o-pravnim-postaveni-uprchliku/>

³⁹ Úmluva o právním postavení uprchlíků. *OSN* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/uprchlici.pdf>. s. 1

⁴⁰ Tamtéž, s. 2

⁴¹ Tamtéž, s. 6

spáchání vážného trestného činu. Smluvní státy, včetně České republiky, musí tuto smlouvu dodržovat a nesmí ji nijak porušit.⁴²

Z tohoto všeho vyplývá, že uprchlík je člověk, který utíká před nebezpečím, které mu hrozí. Toto nebezpečí zahrnují válečné konflikty, ale nesmíme opomenout časté pronásledování z politických, rasových a jiných důvodů. Za jednu z hlavních příčin současné krize se uvádí občanská válka v Sýrii. Obecně lze jako příčinu uvést dlouhodobou špatnou situaci na Blízkém Východě. Tato válka vznikla roku 2011 v důsledku protivládních demonstrací.⁴³ V zemi vznikla řada nestátních ozbrojených skupin, včetně radikálních islamistických skupin, především tzv. Islámského státu. K této situaci se přidalo Rusko, které se postavilo za syrskou vládu v čele s prezidentem Bašarem Asadem. Na druhé straně vyjádřily podporu Spojené státy, které podpořily stranu některých protivládních sil kurdských milic. Tento konflikt způsobil humanitární krizi a masovou emigraci obyvatel, jak ji známe dnes.⁴⁴

Přestože podle údajů je v rámci masy migrantů, která přicestovala do Evropy v roce 2015, je pouze minimum ekonomických migrantů a jedná se tedy čistě o zlomek, tyto osoby mohou zneužívat a často zneužívají uprchlický status podle Ženevských kritérií. V praxi to pak vypadá, že řada ekonomických migrantů podává žádost o mezinárodní ochranu, k této realitě patří ničení cestovních a osobních dokladů, předkládání padělaných dokladů, pomoc převaděčů, účelové sňatky apod.⁴⁵

2.2 Prostředky masové migrace

Moderní doba nám nabízí velké množství prostředků, díky nimž lze snadno a rychle cestovat. Vše, co k tomu potřebujeme, jsou naše finance. Spousty věcí dnes za nás udělají jiní. V těchto časech máme taktéž lehký přístup k informacím. Rychlost dopravy a lepší přístup k informacím pak na druhou stranu umožňuje migrantům efektivnější prostředky.

⁴² Non-refoulement. *Encyklopedie migrace* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://encyklopedie.org/non-refoulement/>

⁴³ *Humanitární krize a občanská válka v Sýrii: dopady a vliv na migrační krizi v Evropě* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://casopiszfju.zsf.jcu.cz/kontakt/administrace/clankyfile/20171121152636965373.pdf> s. 2

⁴⁴ Tamtéž, s. 3

⁴⁵ PÍTROVÁ, Lenka. Aktuální právní aspekty migrace. Praha: Leges, 2016. s. 25

2.2.1 Převaděčství

Pokud se zamyslíme nad tím, pro koho je převaděčství nejvíce výnosné, jsou to právě pašeráci. Na základě příběhu Patrika Kingleyho lze poznamenat, že obchodování s lidmi přináší velký zisk právě pro pašeráky. Migrant toto vnímá pouze jako nezbytný prostředek k dosažení svého cíle. Pašeráci lživě slibují bezpečnou cestu uprchlíkům. Nejen, že musí pašerákovi zaplatit slušný obnos, ale i riskovat svůj vlastní život, Pašerák mu nemůže zaručit bezpečí. Lze říci, že do toho jde migrant dobrovolně, a tudíž musí počítat s důsledky svého jednání.⁴⁶ Další otázku pak vyvolává pomoc různých organizací při záchraně těchto lidí ve Středozemním moři. Jestli se naopak pašeráci následně nezačínají spoléhat na tyto záchranné akce a přestávají investovat do bezpečnosti samotných lodí.⁴⁷

Podle dostupných údajů vydělávají pašeráci na migraci miliardy dolarů. Podle Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) vynáší toto odvětví ročně 10 miliard dolarů.⁴⁸ „Každý zákazník pašeráků se snaží něčemu uniknout: válce v Sýrii, politickému útlaku a svévolným vazbám v Íránu, náboženskému pronásledování v Barmě, Talibanu v Afghánistánu a vůbec nejčastěji těžkému životu v zemích sužovaných chudobou”⁴⁹

Aby pašeráci navíc ušetřili, využívají levné čluny. Mezi nejčastější značku patří Zodiak. Jedná se o nekvalitní nafukovací čluny, často čínské výroby, které jsou navrhovány pro menší kapacitu lidí, než ve skutečnosti převážejí. Proto dochází k častému potápění lodí. Méně pak bývají využívány rybářské šalupy či čluny s ocelovým trupem. Často se jejich cena

⁴⁶ KINGSLEY, Patrick. *Nová Odyssea: příběh uprchlické krize v Evropě*. Přeložila Dominika KŘEŠŤANOVÁ. Zlín: Kniha Zlín, 2017. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-7473-519-6 s. 8

⁴⁷ *Loni zemřelo o čtvrtinu více uprchlíků, pašeráci totiž stále více riskují* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/uprchlici-umrti-2016-pocet-mrtvych-iom-dsp-zahranicni.aspx?c=A170317_130727_zahranicni_pas

⁴⁸ *Pašování migrantů: velmi výnosná branže s malým rizikem* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/pasovani-migrantu-velmi-vynosna-branze-s-malym-rizikem_433998.html

⁴⁹ Tamtéž

pohybuje v řádu stovek korun, přitom pašeráci požadují po migrantech cenu v řádech desetitisíců korun.⁵⁰

2.2.2 Dopravní prostředky

Když migrant přežije cestu na člunu přes Středozemní moře, tato trasa tím pro něj nekončí. Jak vidíme v médiích, nezastavují se v první bezpečné zemi, kterými jsou Itálie nebo Řecko, ale míří dál do centra Evropy. Proč ale migranti cestují pomocí lodí a riskují tak život ve Středozemním moři. Jako odpovědi by se nabízely vysoká cena letecké dopravy či omezení ze strany vlád jednotlivých zemí. Podle názoru švédského profesora Roslinga zde ani jedna z těchto otázek nemůže být odpovědí na tento fenomén. Poukazuje na směrnici Evropské unie 2001/51/ES⁵¹, podle které každý dopravce hradí náklady spojené s osobou, která nemá platné vstupní dokumenty. Všechny náklady včetně navrácení migranta do země původu pak platí sám. Proto tento přesun pak probíhá nelegální cestou, tedy pašováním či paděláním dokumentů.⁵²

Pašování lidí však nezačíná ani nekončí ve Středozemním moři. Dále jsou migranti pašováni přes území Evropy. Když však na to nemají, volí svou vlastní cestu, a snaží se dojít do cílové země sami za každou cenu. Státy pak na to reagují častějšími kontrolami na vnitřních hranicích zemí Evropské Unie (EU). Hraniční kontroly v rámci Schengenu umožňuje Evropská komise.⁵³

⁵⁰ *Nebezpečné čluny made in China. Zastavte obchod s pašeráky lidí, žádá Evropa Peking* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/paseraci-prevazeji-migranty-levnymi-cluny-z-ciny_1705051446_mls

⁵¹ *Směrnice Rady 2001/51/ES ze dne 28. června 2001, kterou se doplňuje článek 26 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.eurlex.cz/dokument.aspx?celex=32001L005>

⁵² *Proč se tolik uprchlíků topí? A proč neletí?* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.nechtenasbyt.cz/proc-se-tolik-uprchliku-topi-a-proc-neleti/>

⁵³ *Země EU nadále prodlouží hraniční kontroly v "schengenu"* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/zeme-eu-nadale-prodlouzi-hranicni-kontroly-v-schengenu_416764.html

2.2.3 Informační technologie

Díky lepší dostupnosti internetu mohou migranti lépe shánět informace o své aktuální cestě. Stačí jim k tomu mobil a internetový signál. Migrační agentura Organizace spojených národů (OSN) upozorňuje především na aplikaci WhatsApp či Facebook. Pašeráci skrze ně lákají migranty na sliby o práci do Evropy. Tyto technologie taktéž ulehčují vzájemnou komunikaci a pašování lidí. Často bývají ze strany některých pašeráků zneužívány k vydírání. Pro migranty však představují nejlepší zdroj orientace.⁵⁴ Informační technologie proto hrají v této situaci velkou úlohu...

2.3. Rizika masové migrace

Cizinci vyvolávají obavy, protože jsou cizí a nepředvídatelní. Často bývají spojováni s teroristickými útoky v Evropě. Nevědomost a neznalost situace, která může být v dané situaci spojena čistě s mediálním obrazem, který domovská země vytváří, způsobuje strach z neznámého. Ohrožen je základní pocit bezpečí, který je mimochodem základní a nejvyšší pud člověka. Tuto vlastnost pak zneužívají populisté, kteří vyvolávají v lidech často umělý strach.⁵⁵

2.3.1 Reakce hostitelské země

Migrace se stala nejdůležitějším politickým tématem. Masovou vlnu pak provázejí tři negativní fenomény. První z nich: xenofobie, je projev strachu a nenávisti ke všemu cizímu. Často se terčem stávají lidé jiné barvy pleti, přesvědčení, kultury či náboženství. Ve spojitosti s migrační krizí je tímto náboženstvím islám. S tím spojený pak do popředí vstupuje rasismus. Mluvíme zde o ideologii (tedy jednostranný zkreslený pohled) vycházející z biologické teorie, která zdůrazňuje rozdíl mezi rasami, a inspiruje se z přesvědčení nadřazenosti jedné rasy nad druhou. Pak dochází k intoleranci, která se projevuje v nedostatku respektu a úcty k druhému

⁵⁴ OSN žádá Facebook a další, aby narušili aktivity pašeráků lidí [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/osn-zada-facebook-a-dalsi-aby-narusili-aktivity-paseraku-lidi/1560468>

⁵⁵ BAUMAN, Zygmunt. *Cizinci před branami*. Přeložila Zuzana GABAJOVÁ. V Olomouci: Broken Books, 2017. s. 15

člověku. Vše to vyvrcholí v tzv. pravicovém extremismu, který má následně mnoho podob jako například antisemitismus nebo nacionalismus. Pod tímto pojmem rozumíme extrémní aktivity, které vychází z předchozích pojmů, a formulují je v praxi. V případě antisemitismu můžeme vycházet z koncentračních táborů, které byly postaveny na území nacistického Německa. Kam ale mohou zajít tyto situace v případě migrační krize lze zatím těžko odhadnout.⁵⁶

2.3.2 Cestovní problémy

Ze strany evropských politiků se téma obětí masové vlny dostává do pozadí, častokrát se o něm mluví v souvislosti s humanitární pomocí, ale na místě pracují především neziskové organizace. Řešením evropských politiků je boj proti pašeráctví, který tuto problematiku sice na oko řeší, ale ve skutečnosti nemusí snižovat oběti této vlny.⁵⁷

Středozemní moře je pro migranty vrcholem, daleko ne však závěrem. O jejich předchozím putování se však častokrát nemluví. Britský novinář Patric Kingsley píše o skutečném příběhu migranta ze Sýrie, který se jmenuje Hašim. Jako jeden z nich unikl se svojí rodinou před krutým režimem Bašara Asada. V občanské válce ztrácí svůj dům a nemá žádné úspory. V roce 2013 prchá do Egypta s celou svojí rodinou, Cesta není jednoduchá, celá rodina přespává v nehostinných podmínkách. Situace v cílové zemi se nezlepší a rodina na tom není moc dobře. Nakonec Hašim dojde k názoru, že chce pro svou rodinu něco víc, a rozhodne se odcestovat do Evropy sám. Nechce, aby rodina riskovala svůj život ve Středozemním moři. Přes několik obtíží se dostane až do Švédska, které je jeho cílem.⁵⁸

⁵⁶ *Xenofobie a rasismus: charakteristika* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.nicm.cz/xenofobie-a-rasismus-charakteristika>

⁵⁷ *Neziskové organizace tento týden dopravily do Itálie už 4600 migrantů* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/443377-neziskove-organizace-tento-tyden-dopravily-do-italie-uz-4-600-migrantu.html>

⁵⁸ KINGSLEY, Patrick. *Nová Odyssea: příběh uprchlické krize v Evropě*. Přeložila Dominika KŘEŠŤANOVÁ. Zlín: Kniha Zlín, 2017. Téma (Kniha Zlín).

V letech 2014-2015 se podle údajů UNHCR (Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky) přeplavilo kolem 1 200 000 osob a zemřelo nebo se pohřešovalo přes 7 000 lidí.⁵⁹ Cestovali za špatných podmínek, známým obrázkem jsou přeplněné čluny. Mnohé z těchto lodí se v důsledku velkého nákladu potopilo, mnozí lidé zemřeli také v důsledku prochlazení. Vezměme v potaz, že ne vždy se jednalo pouze o dospělé muže a ženy, častými oběťmi se staly i děti.

2.3.3 Uprchlícké tábory

Symbolem tohoto fenoménu se stala Francie. Země, která již od minulého století měla velké zkušenosti s migračními vlnami, se nyní dostala do velké krize. Nejznámějším příkladem se stal uprchlický tábor v Calais. Pokud si představíme pod tímto pojmem několik stanů, budeme daleko od pravdy. Tento tábor se stal jedním z negativních důsledků masové migrace a také jejím rizikem. Uvnitř tohoto tábora se kromě stanů nacházeli i škola, obchody, nemocnice či kostel. Tábor získal i svou vlastní samosprávu a byl připojen k elektrické síti.⁶⁰

Tyto tábory přinášejí plno negativních důsledků. Nejvíce se jich nachází na africkém kontinentě. Lidé jsou v těchto táborech odkázáni na pravidelné dávky. Většina z těchto lidí je nezaměstnaných, nežijí v dobrých životních podmínkách. V takovýchto místech se často zvyšuje kriminalita. Ohroženo bývá i bezpečí místních obyvatel.⁶¹

Když se vrátíme k táboru v Calais, k němuž se výše uvedené charakteristiky vážou, objevuje se konkrétní negativní důsledek. Mnozí uprchlíci se snaží dostat do nákladních aut

⁵⁹ *Mediterranean sea arrivals* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z:

<http://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean>

⁶⁰ *Uprchlícký tábor u Calais se mění v město, mají tu obchody i kostel* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z:

https://zpravy.idnes.cz/uprchlici-calais-utecenecky-tabor-new-jungle-fn2-zahranicni.aspx?c=A150731_163349_zahranicni_aba

⁶¹ *Mapa největších uprchlických táborů světa* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z:

<http://www.rozvojovka.cz/clanky/1786-mapa-nejvetsich-uprchlickych-taboru-sveta.htm>

směřujících do Velké Británie. To bývá provázeno vandalstvím a fyzickým napadáním řidičů. Pokutu za uprchlíky, kteří se dostanou přes hranice, pak platí samotní řidiči.⁶²

Masová migrace přináší více negativních, než pozitivních důsledků. Ohroženy bývají lidské životy nejen migrantů, ale i okolí, do kterého se dostávají. Pro země Evropy působí tato situace negativně. Způsoby řešení a podstatu zvládnání či nezvládnání této krize se pokusíme osvětlit v následujících kapitolách.

⁶² *Uprchlíci v Calais se snaží dostat do nákladních aut, řidiči jsou ohroženi* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/uprchlici-v-calais-se-snazi-dostat-do-nakladnich-aut-ridici-jsou-ohrozeni_201505221501_jpiroch

3 Migrační politika EU

V minulé kapitole jsme se zaměřili na podstatu evropské migrační krize jako masového fenoménu, který svými důsledky ohrožuje stabilitu regionu. Velká část evropského prostoru je součástí Evropské Unie. V ní se fenomén migrační krize nejvíce diskutuje a právě v rámci EU přichází důležitá rozhodnutí týkající se této problematiky. V této kapitole se zaměříme také na historický vývoj společné migrační politiky, jejího pohledu na migranty a pokusy o řešení migrační krize. Je však nutno poznamenat, že migrační krize ovlivnila také evropské státy, které nejsou součástí EU.

3.1 Vývoj migrační politiky v Evropě

Migrační politika EU se v oblasti přístupu k lidem, kteří utíkají před válkou či jiným nebezpečím, řídí od svého počátku Ženevskou úmluvou o právním postavení uprchlíků z roku 1951, která byla doplněna Newyorským protokolem k ní z roku 1967. Tento protokol zrušil časové omezení uvedené úmluvy.⁶³

Přelom ve vnímání ekonomické migrace v Evropě nastal v devadesátých letech dvacátého století. Avšak na počátku těchto let ještě docházelo k jejímu omezování. V rezoluci Rady z roku 1994 se píše o omezování přijímání uprchlíků ze třetích zemí za účelem zaměstnání. V roce 2000 došlo ke změně na základě tzv. dvouúrovňového přístupu. Právní rámce pro přijímání uprchlíků byly doplněny „*otevřeným mechanismem koordinace pro migrační politiku*“.⁶⁴ Jinými slovy řečeno došlo k částečnému otevření se ekonomické migraci.

Evropská Unie se oficiálně otevřela ekonomické imigraci v návrhu směrnice rady z roku 2001, ve kterém stanovuje společný právní rámec pro přijímání ekonomických migrantů. Tento návrh narazil na odpor některých členských států, jako byly Německo nebo Francie. Tato směrnice také umožňuje postupné zavádění společné politiky migrace,

⁶³ *Azylové právo a právo týkající se migrace* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/azylove-pravo-a-pravo-tykajici-se-migrace?browser=mobi>

⁶⁴ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 143

umožňuje globálnější pracovní trh; v praxi to pak znamená, že když zaměstnavatel nemůže obsadit pracovní místo domácím pracovníkem, má automaticky přijmout cizího. Zavádí taky jednotný dokument pro povolení pobytu a zaměstnání. Práva cizího pracovníka pak narůstají s délkou pobytu; příznivější podmínky pro vysoce kvalifikovanější pracovníky, vyšší příjmy apod.⁶⁵

Důležitým materiálem je také Zelená kniha z ledna roku 2005, kterou vydala Evropská komise. Zelené knihy představují diskuzní dokumenty zveřejňované Komisí, které se vztahují k určité oblasti politiky. Jedná se o vizi, která má v praxi něco regulovat či změnit.⁶⁶ Tato kniha z roku 2005 vyjadřuje potřebu revidovat migrační otázku, konkrétně v bodech rozvinutí společné migrační politiky členských států, ulehčení zahraničního pobytu studentům či přispění k pozitivní motivaci migrantů přicestovat do evropských zemí. Uvádí, že základním kamenem každé přistěhovalecké politiky je přijímání ekonomických migrantů.⁶⁷

Významným mezníkem je schválení Amsterdamské smlouvy, která se také touto politikou zabývá. Tato smlouva podporuje spravedlivé zacházení s příslušníky Třetích zemí, kterým přiznává jejich základní práva a povinnosti. Chce jim co nejvíc přiblížit právní status evropských občanů. Takovýto občan má právo na práci či vzdělání a nemůže být diskriminován na základě svého původu. Dlouhodobě usazeným cizincům pak nabízí možnost získat státní občanství hostitelské země.⁶⁸

První strategický dokument pro oblast této politiky předložil Summit v Soluni, který se odehrál roku 2003, a který si jako hlavní cíl stanovuje ucelení evropské integrační politiky. Poukazuje na důležitost nezbytných doprovodných opatření na úrovni autonomních politik členských států EU. Součástí se staly tzv. Příručky dobré praxe v oblasti integrace (Program INTI 2003). Tento program podporuje nadnárodní integrace v oblasti pomoci v rámci integrace migrantů a umožňuje nevládním organizacím možnost zisku grantu za přínos v oblasti integrační politiky EU.⁶⁹

⁶⁵ Tamtéž, s. 144

⁶⁶ *Zelené knihy* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.bozpinfo.cz/zelene-knihy>

⁶⁷ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 146

⁶⁸ Tamtéž, s. 148

⁶⁹ Tamtéž, s. 149

Dalším dokumentem je Haagský program, podepsaný v listopadu roku 2004 za nizozemského předsednictví, vyjadřující potřebu větší koordinace v rámci integrace přistěhovalců. Tento dokument předkládá jedenáct zásad, k nimž patří například požadavek aktivního zapojení přistěhovalců a přijímací země, od které se vyžaduje zprostředkování jazykových, historických a občanských znalostí. Integrace je zde chápána jako trvalé a celospolečenské úsilí o začlenění migranta do společnosti.⁷⁰

K integraci navíc přispěly dvě směrnice EU, těmi byly Směrnice Rady o sjednocení rodin z 22. září 2003 a Směrnice o právním postavení občanů třetích zemí z 25. listopadu 2003. Sjednocování rodin se podle této směrnice týkalo přistěhovalců, občanů třetích zemí, kteří měli povolení k pobytu minimálně na jeden rok. Takováto rodina však nesmí být podle směrnice odkazována na systém sociální pomoci. Po pěti letech mají rodinní příslušníci právo na udělení samostatného povolení k pobytu.⁷¹ Směrnice o právním postavení občanů třetích zemí říká, že délka pobytu má vliv na rozsah práv, kterých daný občan užívá.⁷²

3.2 Reakce na evropskou migrační vlnu

Z historie migrační politiky EU vidíme, že přelomem století dochází i k přelomu vnímání migrační politiky. Evropská unie započala snahu o unifikaci evropské imigrační a integrační politiky. Na základě toho docházelo také v mnohých ohledech k prohlubování integrace členských zemí. Vrcholem toho se stává migrační krize, jejíž vrchol nastal v roce 2015. V tomto roce také dochází k vyvrcholení tlaku na azylové a migrační politiky členských zemí Evropské Unie, především v oblasti relokačních mechanismů.⁷³

První reakcí na evropskou migrační krizi bylo Prohlášení evropské rady z 23. dubna 2015, ve kterém se vyjadřuje snaha o rychlá záchranná opatření ve Středozezemním moři.

⁷⁰ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005 s. 150

⁷¹ Tamtéž, s. 151

⁷² Tamtéž, s. 152

⁷³ Časová osa – reakce na migrační tlaky: 2015 [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z:

<http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>

Konkrétní kroky zde však představeny nebyly.⁷⁴ Následně Evropské komise dne 13. května 2015 představuje Evropský program pro migraci. Popisuje zde konkrétní kroky v reakci na lidskou tragédii ve Středomoří, kterými jsou: záchrana životů na moři (sjednocení operací jednotlivých agentur), pronásledování zločineckých převaděčských sítí⁷⁵ a snaha o koordinovaný program přesídlování.⁷⁶

Cíl představuje společná migrační politika EU, která se do této doby postupně sjednocovala. Evropská komise zveřejňuje Evropskou agendu pro migraci. Ta má na starost řešit situaci v centrálním Středomoří, navrhování systémových změn sloužících k uskutečnění relokačního mechanismu. Evropská komise tak posiluje postavení svých agentur.⁷⁷

3.2.1 Podpora řízení migrace a integrace

Abychom však nezůstali pouze u vrcholného roku migrační krize, musíme poukázat na to, že již v roce 2014 dochází ke snaze o společnou podporu řízení migrace, která se v průběhu prvního desetiletí 21. století upevňovala. Oddělení pro vnější politiku EU vydává koncem dubna 2014 dokument nazvaný „*Prohloubená analýza migračních politik EU vůči partnerům ve Středomoří- Imperativ vyšší mobility*“⁷⁸ Podle tohoto dokumentu Evropa potřebuje pracovní sílu ze Středomoří, především v oblasti služeb. Dochází tak k pokračování podpory ekonomické migrace.

Když tento přístup přeneseme do důsledků, znamená to, že následně dochází k řízení integraci. To se dotýká také oblasti soukromého a rodinného života. Právo na respektování soukromého a rodinného života je zakotveno v článku 8 Evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a nabývá na významu právě v souvislosti s kulminující migrační

⁷⁴ *Mimořádné zasedání Evropské rady konané dne 23. dubna 2015 – prohlášení* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2015/04/23/special-euco-statement/>

⁷⁵ *Evropský program pro migraci* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_cs.pdf s. 3

⁷⁶ Tamtéž, s. 4

⁷⁷ *Společná migrační politika EU* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.spcr.cz/aktivita/evropske-a-mezinarodni-vztahy/eu-infoservis/evropska-komise/8350-spolecna-migracni-politika>

⁷⁸ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. Sociologické aktuality. s. 29

krizí. Jsme svědky zpřísnování cizinecké a azylové legislativy v celé řadě členských států v podobě migračních balíčků, které se dotýkají mnoha otázek, včetně zpřísnění podmínek pro slučování rodin.⁷⁹

Směrnice o sloučení rodin (2003/86/ES) určuje podmínky sloučení v případě legální migrace. Žadatel nesmí představovat hrozbu, má možnost ubytování, zdravotního pojištění a dostatečné prostředky k seberealizaci (Listina základních práv a svobod EU), členské státy musí tyto podmínky umožnit. Ty navíc mohou doplnit vlastní integrační podmínky. Směrnice číslo 8 umožňuje, aby členské státy stanovily čekací dobu po nepřetržitém pobytu minimálně na dva roky.⁸⁰

3.2.2 Azylový systém

Azyl se poskytuje uprchlíkům jako základní právo podle Ženevské úmluvy z roku 1951. Od roku 1999 pracuje EU na vytvoření společného evropského azylového systému CEAS, který vychází z Dublinské smlouvy podepsané v roce 1990, a je definován pro oblast evropské azylové politiky. Azylový systém CEAS se snaží o zrychlení azylových řízení a ochranu žadatelů o azyl.⁸¹ O zlepšení tohoto systému se od roku 2010 snaží Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO). Poskytuje podpůrnou funkci jednotlivým státům, má především poradní a informační charakter.⁸²

Evropský pakt o přistěhovalectví a azylu z roku 2008 stanovuje tři hlavní priority: podporu legální migrace, boj proti nelegální migraci a posílení vazby mezi integrací a rozvojem obyvatelstva.⁸³ Tento pakt zohledňuje posílení ochrany vnějších hranic

⁷⁹ PÍTROVÁ, Lenka. Aktuální právní aspekty migrace. Praha: Leges, 2016. s. 59

⁸⁰ Tamtéž, s. 62

⁸¹ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. Sociologické aktuality. s. 25

⁸² (EASO) *Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z:

https://epso.europa.eu/apply/job-offers/institutions-and-agencies/1437-easo_cs

⁸³ *Evropský pakt o přistěhovalectví a azylu* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z:

<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=CS&f=ST%2013440%202008%20INIT> s. 4

(zodpovědnost vnějších států, v případě vysoké kapacity mají počítat se solidaritou ostatních zemí EU), právo každého pronásledovaného cizince na azyl apod.⁸⁴

Vzhledem k této problematice vstupují do aktivní role Dublinské smlouvy, které shrnují kritéria pro určení státu k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Určen je tedy stát, který projedná žádost o mezinárodní ochranu cizince, a v dané věci rozhodne. Evropská komise pak vzhledem k dané situaci může navrhnout změnu dublinského systému (např. Dublin II. z roku 2003 mění kritéria pro určení státu posuzující žádost).⁸⁵

3.2.3 Migrační kvóty

V dubnu 2015 byl vytvořen relokační mechanismus jako jeden z nástrojů, který měl přispět k vyřešení migrační krize. Relokace je přemístění osob, které potřebují mezinárodní ochranu. Probíhá mezi jednotlivými státy Evropské Unie. Obrovský příliv migrantů zatížil v roce 2015 vnější země EU: Itálii a Řecko.⁸⁶ V rámci tzv. migračních kvót dochází k plánu rozmístění 40 000 migrantů z Itálie a Řecka do konce tehdejšího roku (Česká republika měla přijmout 1100 migrantů), během dalších tří let pak 20 000 osob (ČR- 400). Ministři vnitra členských zemí pak schválili dne 22. září 2015 povinné kvóty na rozdělení migrantů mezi členské země Evropské Unie. Většina unijních států hlasovalo pro přijetí kvót, proti byly pouze Česko, Slovensko, Maďarsko a Rumunsko.⁸⁷ Tento v pořadí druhý mechanismus, týkající se 120 000 osob, byl schválen ve zrychleném řízení, aniž by se národní parlamenty k tomu mohly jakkoliv vyjádřit.⁸⁸

Oficiálním vyjádřením Evropské Komise byla Junckerova zpráva o stavu Unie z 9. září 2015, ve které její předseda vystoupil se zprávou o stavu EU. Populace na evropském kontinentu stárne, Evropa má podle této zprávy povinnost vstřícně přijímat migranty a brát

⁸⁴ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. Sociologické aktuality. s. 15

⁸⁵ *Dublinský systém* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dublinsky-system.aspx>

⁸⁶ *Evropská solidarita: systém pro relokační uprchlíků* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/2_eu_solidarity_a_refugee_relocation_system_cs.pdf s. 1

⁸⁷ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. Sociologické aktuality. s. 31

⁸⁸ PÍTROVÁ, Lenka. *Aktuální právní aspekty migrace*. Praha: Leges, 2016. s. 37

ohledy na lidskou důstojnost, historickou spravedlnost a dodržování právních závazků jako například Ženevskou úmluvu o právním postavení uprchlíků. Pokazuje na nedobrou situaci v zemích, odkud migranti přichází, neuvádí však žádné konkrétní řešení. Konstatuje také špatnou ochranu vnějších hranic a snahu v boji proti převaděčům. Navrhuje trvalý mechanismus relokací.⁸⁹ Relokační mechanismus neodstraní příčiny migrační krize, ale může rozložit velké množství žádostí o mezinárodní ochranu mezi členské státy EU, avšak podle dosavadních zkušeností nemusí být přínosný ani v tomto ohledu.⁹⁰

3.3 Ochrana vnější hranice EU

Volný pohyb osob je jedním ze základních evropských práv. Osoby, které překračují hranice svého státu, tak činí z nejrůznějších důvodů, aby dosáhli určitého cíle.⁹¹ Ochrana hranic existuje z důvodu boje proti nelegální migraci. Její legalitu (oprávněnost) definují zákony jednotlivých zemí. V rámci Evropské Unie hovoříme o ochraně vnějších hranic tzv. schengenského prostoru. Jedná se o dohodu podporující volný pohyb osob na vnitřních hranicích tohoto prostoru odstraněním či omezením vnitřních kontrol mezi jednotlivými státy, které se naopak zavádí na vnějších hranicích. Od roku 1995 dochází k úplnému zrušení kontrol vnitřních hranic mezi členskými státy Schengenu. Česká republika se stala členem v roce 2007. Vzhledem k migrační krizi roku 2015 se nejčastěji zmiňují země, které se nachází na vnější hranici Schengenu, těmi jsou Itálie a Řecko.⁹²

Na druhý pilíř EU, kterým je společná zahraniční a bezpečnostní politika, se snaží odkázat Smlouva o ústavě pro Evropu, která chce zajistit Evropské Unii významné pravomoci v oblasti prohloubení existující spolupráce a zavedení integrovaného systému ochrany vnějších hranic. Vyjadřuje snahu změnit státní politiky členů EU za účelem vytvoření společné přistěhovalecké politiky Evropské Unie.⁹³

⁸⁹ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017.

Sociologické aktuality. s. 33

⁹⁰ PÍTROVÁ, Lenka. *Aktuální právní aspekty migrace*. Praha: Leges, 2016. s. 49

⁹¹ Tamtéž, s. 21

⁹² *Co je Schengen* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>

⁹³ BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 153

V souvislosti se zřízením schengenského prostoru vznikla v roce 2004 Evropská agentura pro operativní spolupráci při zabezpečení vnějších hranic členských států Unie. Zkráceně se označuje jako Frontex a zaměřuje svou pozornost na spolupráci při ochraně vnějších hranic. Masivní vlna migrace poukázala na nefunkčnost Frontexu v krizových situacích. V polovině prosince 2015 proto Evropská komise oznámila svůj záměr o zřízení společné evropské pobřežní a pohraniční stráže.⁹⁴

3.4 Strategie EU

Strategie Evropské Unie je založena na řešení problémů v určitém časovém období. Mimo migrační krizi zde můžeme uvést krizi eurozóny zapříčiněnou řeckými dluhy⁹⁵ či krizí na Ukrajině, kdy Evropská Unie od března 2014 zavádí omezující opatření vůči Rusku.⁹⁶ Každá z těchto krizí pak vytváří samostatný dopad na unijní systém. V jeho důsledku vytváří EU systém určitých opatření. Mezi dokumenty, které ovlivňují také pohled států na migrační krizi, můžeme zařadit Lisabonskou smlouvu.

Lisabonská smlouva, která byla podepsána v Lisabonu dne 13. prosince 2007, novelizovala zakládající smlouvy EU. Přinesla celou řadu změn, z nichž zmíníme pouze ty, které upravily přístup k migrační politice. Mezi ně patří čl. 78 o společné azylové politice⁹⁷, článek 79 o společné přistěhovalecké politice⁹⁸ a čl. 80 o vzájemné solidaritě a spravedlivém rozdělování odpovědnosti mezi členskými státy.⁹⁹ Evropská komise se na základě těchto článků snaží přimět členské státy ke koordinovanému postupu při řešení migrační krize.

⁹⁴ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. Sociologické aktuality. s. 24

⁹⁵ *Řecko na cestě z krize 2009-2015* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z:

<http://euractiv.cz/factsheet/ekonomika-a-euro/recka-dluhova-krize-mesic-po-mesici-000124/>

⁹⁶ *Omezující opatření EU v reakci na krizi na Ukrajině* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z:

<http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/ukraine-crisis/>

⁹⁷ *Lisabonská smlouva: Konsolidovaný text smlouvy o Evropské Unii a smlouvy o fungování Evropské Unie ve znění Lisabonské smlouvy* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/lis-konsolid-2196.pdf s. 105

⁹⁸ Tamtéž, s. 106

⁹⁹ Tamtéž, s. 107

3.5 Dopady migrační krize na uniijní systém

Rozsah této krize přináší jak své klady, tak i zápory. V oblasti ekonomické přináší levnou pracovní sílu a podporuje dynamizaci trhu, na druhou stranu tato laciná pracovní síla slouží pouze části podnikatelů a může se podílet na zvýšené nezaměstnanosti domácího obyvatelstva.¹⁰⁰ V demografické rovině přináší řešení stárnoucí či postupně vymírající populace v Evropě, ale početné rodiny jako řešení mohou na druhou stranou vést k rezignaci na dnes běžnou životní úroveň.¹⁰¹ Domácí kulturní rovinu obohacuje odlišná kultura a podporuje tedy multikulturalismus, avšak toto může také plodit riziko konfliktu. Pro některé země, jako například Kanadu či Austrálii, se stal multikulturalismus státní ideologií.¹⁰² Cílem státu je udržet skupinovou různorodost společnosti a rozvíjet ji.¹⁰³ Každá evropská země si prošla odlišným pohledem na multikulturalismus. Odpůrci multikulturalismu poukazují na silnou ideologizaci multikulturní společnosti. V politické rovině se zvýrazňuje princip občanské rovnosti a dochází k posílení postavení neziskových organizací.¹⁰⁴

Multikulturalismus se dostává do povědomí od konce šedesátých let dvacátého století v USA (Spojené státy americké), Kanadě a Austrálii; díky rasovým, sexuálním a etnickým menšinám. Tyto skupiny zdůrazňují skupinové charakteristiky ve veřejných institucích (v oblasti školství, médií apod.). V Evropě má souvislost s problémy kulturní integrace neevropských přistěhovalců.¹⁰⁵ Multikulturalismus se objevuje v různých kontextech a intenzitě; každý ho chápe trošku odlišně, například *liberálně- demokratičtí obhájci multikulturalismu ho chápou jako respekt ke kulturně skupinové odlišnosti jako důsledek*

¹⁰⁰ MIGRACE: Pozitivní a negativní dopady [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z:

http://neviditelnyypes.lidovky.cz/migrace-pozitivni-a-negativni-dopady-dsu-p_zahranici.aspx?c=A150908_204229_p_zahranici_wag

¹⁰¹ *Imigrace do Evropské Unie a výzvy pro demografické modelování* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z:

<http://www.czechdemography.cz/res/archive/002/000328.pdf?seek=1485543415> s. 1

¹⁰² *Od multikulturalismu k občanské integraci: Změny v západoevropských politikách integrace*

přistěhovalců [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://socstudia.fss.muni.cz/dokumenty/080229144149.pdf> s. 1

¹⁰³ Tamtéž, s. 2

¹⁰⁴ *Proč se podporuje multikulturalismus?: Většinou kvůli špatným cílům* [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z:

<http://www.rodon.cz/pdf/clanek.php?id=5432>

¹⁰⁵ BARŠA, Pavel. *Politická teorie multikulturalismu*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. Politologická řada. s. 7

*domýšlení principu svobody, rovnosti a solidarity, na nichž jsou postaveny moderní liberálně-demokratické instituce*¹⁰⁶ Někteří ho chápou jako návrat k původnímu myšlení nebo jako kmenové myšlení, které napadá vstřícné kroky ke skupinovým zvláštnostem přistěhovalecké komunity.¹⁰⁷

Z hlediska dopadu migrační krize na Unii jako institucionální systém začíná mít nevyjasněná role Evropské Komise novou váhu. Mnozí politici hovoří o politizaci Komise, která přebírá největší část odpovědnosti za zvládnutí migrační krize, a přenáší tak svou nevyjasněnou působnost do oblastí, ve kterých by především měly rozhodovat jednotlivé členské státy.¹⁰⁸ Úkoly Komise by se proto měly přizpůsobit jejímu současnému charakteru, jinak hrozí prohlubování legitimizačního deficitu unijních politik. Členské státy v důsledku toho ztrácí právní kontroly na klíčové rozhodnutí.¹⁰⁹ Diskutovány pak mohou být například eurofondy, tedy dotace z evropských fondů pro chudší členské státy EU (například snížením dotací za nedodržování povinných kvót). To pak může vést k dalším zbytečným rozepřím, které zastíní potřebu reformovat EU. Do povědomí začíná vstupovat pojem dvourychlostní Evropa, kdy se "jádro Evropy" semkne a bude pokračovat v budování integrace, zatímco zbylé státy na periferii budou zaostávat.¹¹⁰ Všechny tyto věci pak mohou vést k současnému narušení unijního systému.

¹⁰⁶ BARŠA, Pavel. *Politická teorie multikulturalismu*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. Politologická řada. s. 12

¹⁰⁷ Tamtéž

¹⁰⁸ PÍTROVÁ, Lenka. *Aktuální právní aspekty migrace*. Praha: Leges, 2016. s. 41

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 42

¹¹⁰ KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. Sociologické aktuality. s. 71

4 Migrační krize a problém nelegální migrace

Od roku 2015 se stává migrační krize jedním z hlavních mezinárodních politických témat. Již v roce 2014 dochází k navýšení počtu přicházejících migrantů, který vrcholí v roce následujícím. O průběhu evropské migrační krize a reakcí evropských zemí na ni se budeme zabývat v hlavní kapitole této práce.

4.1 Vyvrcholení evropské migrační krize

Migrační krize je jedním z projevů civilizační krize, která se odvíjí z civilizačního vývoje posledních let.¹¹¹ Migrace jako taková není v Evropě novým fenoménem, za příklad můžeme uvést africké běžence z Maroka do Španělska, z Libye do Turecka nebo z Egypta do Itálie či Řecka.¹¹²

Současná migrační vlna je způsobena dlouhodobou destabilizací blízkovýchodní oblasti, mimo Sýrie také v oblasti Iráku a Afghánistánu.¹¹³ Konflikty v těchto oblastech zapříčiňují velké množství uprchlíků, kteří následně směřovali v období 2014/2015 do Evropy. Již v roce 2014 upozorňuje Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) na zvýšenou migraci především ze zemí jako Sýrie, Afghánistánu či Somálska. Jenom z těchto třech zemí podle údajů této agentury uprchlo přes sedm milionů lidí, jejichž cílovými evropskými destinacemi byly Německo a Švédsko. Tyto země podle dat Eurostatu (statistický úřad EU) přijaly 62% celkových žádostí o azyl v Evropě.¹¹⁴

Migranti se plavili převážně z Libye do Itálie, šlo téměř o trojnásobek dosavadního rekordu.¹¹⁵ Do Itálie začali putovat migranti z Afriky, jednalo se o první vlnu tzv. arabského

¹¹¹ PÍTROVÁ, Lenka. *Aktuální právní aspekty migrace*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. s. 14

¹¹² KINGSLEY, Patrick. *Nová Odyssea: příběh uprchlické krize v Evropě*. Přeložila Dominika KŘEŠŤANOVÁ. Zlín: Kniha Zlín, 2017. Téma (Kniha Zlín). s. 13

¹¹³ *Aktuální mapy konfliktu v Sýrii a Iráku/Up-to-date maps of conflict in Iraq and Syria* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://blizky-vychod.blogspot.cz/2015/11/aktualni-mapy-syrsko-irackeho.html>

¹¹⁴ *INFOGRAPHIC: The facts about asylum seekers in Europe* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/development-policy/infographic/infographic-the-facts-about-asylum-seekers-in-europe/>

¹¹⁵ *World at War* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.unhcr.org/556725e69.html>

jara. Tím je označována vlna protestů a povstání, které probíhají v arabských zemích od roku 2010.¹¹⁶ Itálie již v tu dobu ignorovala unijní pravidla a nebránila migrantům v další cestě do unijního prostoru. Dávala jim dokonce finanční prostředky na cestu a provizorní dokumenty. Reakcí Francie bylo obnovení kontrol na italsko- francouzské hranici a omezování vstupu migrantů na své území.¹¹⁷ Na konci roku 2014 dosáhl počet běženců přes padesát devět milionů, UNHCR také konstatuje poloviční nárůst množství migrantů směřujících do Evropy oproti minulému období.¹¹⁸

Ve vrcholném roce 2015 se oblíbenou vstupní branou do Evropy stává také Řecko; to bylo způsobeno vízovou politikou a občanskou válkou v Libyi zapříčiněnou v roce 2011 svržením režimu dlouholetého diktátora Muammara Kadáfiho.¹¹⁹ Situace se dramaticky zhoršila v dubnu 2015, kdy se opakovaně potopilo několik lodí s migranty ve Středozemním moři. Tyto události měly za následek přes stovky obětí a situace se začala zhoršovat. Začalo se mluvit o nutnosti rychlého řešení tohoto problému, především boje proti převaděčství a přijímání válečných uprchlíků z blízkovýchodní oblasti a Afriky.¹²⁰

Evropa čelila největší uprchlické krizi od druhé světové války. Eskalovaly násilné konflikty a působnost teroristických organizací, jako například Islámský stát, nabývala na významu.¹²¹ Počty migrantů, které přicestovaly do Evropy v roce 2015, se udávají různé. Agentura Frontex, která měřila počet nelegálních přechodů vnějších hranic EU, udává 1,83 milionů. UNHCR, která počítá celkový počet žádostí o azyl v Evropě, udává 1,62 milionů. Eurostat měří do konce listopadu 2015 celkový počet žádostí o azyl na 1,23 milionů. Další organizace zabývající se touto problematikou jsou Evropský podpůrný úřad pro otázky

¹¹⁶ *Arabské jaro* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.vyznam-slova.com/Arabsk%C3%A9%20jaro>

¹¹⁷ PÍTROVÁ, Lenka. *Aktuální právní aspekty migrace*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. s. 23

¹¹⁸ *Rekordní počet uprchlíků ve světě. Více než polovina z nich jsou děti* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/rekordni-pocet-uprchliku-ve-svete-vice-nez-polovina-z-nich-jsou-deti/>

¹¹⁹ *Občanská válka v Libyi do tří týdnů skončí, dohodly se znesvářené vlády* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/konec-krize-v-libyi-0op-/zahranicni.aspx?c=A150812_201032_zahranicni_mlb

¹²⁰ *Ve Středozemí se potápějí další lodě, stovkám běženců hrozí smrt* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/ve-stredozemnim-mori-se-potapi-dalsi-lod-zatim-je-20-obeti-pkl-/zpravy-svet.aspx?c=A150420_141009_in_zahranici_rof

¹²¹ *10 otázek a odpovědí - Migrační krize: Ohledně migrace a uprchlictví se šíří velké množství zpráv, vedle pravdivých se však objevují i mnohé mýty* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.amnesty.cz/newweb/migrace/migrace-myty-a-fakta?d=2015-11>

azyly (EASO) sbírající data od členských států a mezinárodních organizací, a Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), která sleduje trasy migrantů. Nelze však zaznamenat všechny nelegální přechody, a proto mohou být reálná data větší.¹²² Počet žádostí o azyl přesáhl jeden milion. Ve Středozezemním moři se za rok 2015 utopilo přes tři tisíce lidí.¹²³

4.2 Trasy migrantů

Do roku 2014 využívali migranti nejvíce tzv. Středomořskou trasu, kterou putovali především afričtí uprchlíci utíkající před diktátorskými režimy a lokálními konflikty. Nejčastěji směřovali ze severoafrických států- Libye a Tuniska do Itálie, méně pak z Maroka do Španělska. Vytíženou trasou se stala také v roce 2015, kdy tuto trasu podle šéfa Frontexu Fabrice Leggeriho využívali především lidé prchající před diktaturou v Eritrei, a také ekonomičtí migranti ze Senegalu, Gambie či Nigerie.¹²⁴

Od konce roku 2014 však začíná nabývat na významu tzv. Balkánská trasa. Jedná se o souhrnné označení cesty migrantů především ze zemí Blízkého východu směřující přes Turecko a státy západního Balkánu dále do střední a západní Evropy. Touto trasou přišlo do Evropy více než 750 000 osob. V roce 2015 zaznamenala tato nejvíce využívaná trasa dílčí změny, do podzimu 2015 vedla přes řecké ostrovy, Makedonii, Srbsko a Maďarsko. V říjnu 2015 uzavřelo Maďarsko v důsledku velkého přílivu migrantů své hranice se Srbskem a Chorvatskem, a postavilo na své hranici plot. Směr trasy se tudíž přesunul ze Srbska do Chorvatska a dále do Slovinska a Maďarska.¹²⁵

¹²² *Kolik migrantů přišlo v roce 2015 do Evropy* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:

<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/grafika-uprchlici-2015/r~8bf2c0b2d0ce11e59c4a002590604f2e/>

¹²³ *Migrační krize EU: Statistiky* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:

<http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20170629STO78630/migracni-krize-eu-statistiky>

¹²⁴ *Středomořská migrační trasa nikdy nebyla tak vytížená jako nyní, upozorňuje šéf Frontexu* [online]. [cit.

2018-02-24]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/stredomorska-migracni-trasa-nikdy-nebyla-tak-vytizena-jako-nyni-upozornuje-sef-frontexu_201606281037_kbrezovska

¹²⁵ *Balkánská trasa* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://encyklopedie.org/balkanska-trasa/>

Nejvíce uprchlíků putuje právě přes Řecko, nejvíce jich pochází ze Sýrie kvůli tamní občanské válce, dále pak z Afghánistánu a Iráku.¹²⁶ Ve druhém čtvrtletí 2015 dochází k navýšení počtu přicházejících migrantů, to mělo za následek i větší počet obětí ve Středozemním moři. V důsledku uklidnění Středozemního moře v letních měsících dochází k nárůstu počtu běženců.¹²⁷ To pak má za následek prudký nárůst ve třetím čtvrtletí roku 2015.¹²⁸ Situaci se v posledních měsících roku 2015 částečně uklidnila. Příliv uprchlíků do Řecka v listopadu 2015 klesl o polovinu.¹²⁹ Údaje o počtu migrantů se však podle mnohých zdrojů liší. Vystěhovalectví je fenomén, který lze těžko matematicky určit.¹³⁰ Země, které se staly přes tyto trasy cílovými, byli na prvním místě v evropském prostoru Švédsko a Německo.¹³¹

4.3 Záchrané akce pro uprchlíky

Od roku 2014 podle mnohých organizací zabývajících se migrací jako UHNCR či IOM zahynulo ve Středozemním moři několik tisíc migrantů a přeplavilo přes milion osob. Vydávali se na nebezpečnou cestu do Evropy, která přinášela mnohá rizika.¹³² Největší

¹²⁶ OSN: Přes moře letos do Evropy dorazil milion uprchlíků. Nejvíce jich prošlo přes Řecko [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-65036850-osn-pres-more-letos-do-evropy-dorazilo-milion-uprchliku-nejvice-jich-proslo-pres-recko>

¹²⁷ Asylum in the EU [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/6996925/3-18092015-BP-EN.pdf/b0377f79-f06d-4263-aa5b-cc9b4f6a838f> s. 1

¹²⁸ Asylum in the EU Member States [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7105334/3-10122015-AP-EN.pdf/04886524-58f2-40e9-995d-d97520e62a0e> s. 1

¹²⁹ Počet uprchlíků, kteří připluli do Řecka, klesl o polovinu [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/389394-pocet-uprchliku-kteri-pripluli-do-recka-klesl-o-polovinu.html>

¹³⁰ Statistika migrace a migrující populace [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/cs

¹³¹ Švédsko je rájem imigrantů, Česko v novém žebříčku silně zaostává [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/zebricek-zemi-imigranti-cesko-svedsko-uprchlici-fus-zahranicni.aspx?c=A170711_152302_zahranicni_aba

¹³² Od roku 2014 ve Středozemním moři utonulo 10 tisíc migrantů [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/od-roku-2014-ve-stredozemnim-mori-utonulo-10-tisic-migrantu_386439.html

problém přinesly přeplněné lodě ve Středozemním moři, diskuze o tomto problému začala v dubnu 2015.

V oblasti Středozemního moře působí pod správou EU agentura Frontex, nazývaná jako Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž. Za hlavní úkol si stanovuje pomoc státům EU a zemím přidruženým k Schengenu se správou vnějších hranic. Zprostředkovává spolupráci mezi pohraničními orgány, poskytuje odborné znalosti. Agentura může vnějším státům Schengenu, tedy Itálii a Řecku, které čelily velkému náporu migrantů, poskytnout technickou pomoc. Koordinuje pohraniční pracovníky a námořní operace. Stará se také o navracení migrantů.¹³³ Přes všechny své snahy však tato agentura nemůže zcela zastavit migrační vlnu a je tak odkázána na výši prostředků poskytnutých Evropskou Unií a jejími členskými státy.¹³⁴

Záchranné operace přímo na moři provádí například Organizace na pomoc migrantům překonávajícím moře (MOAS) ve spolupráci s Lékaři bez hranic (MFS). Tyto posádky v terénu zahrnují odborníky na pátrací a jiné akce s profesionálními lékaři. Jenom přes jeden květnový víkend roku 2015 zachránili podle svých údajů více než šest tisíc lidí, kteří směřovali z Libye do Evropy. Tito lidé se přepravovali v nehostinných podmínkách na přeplněných člunech, mnozí z nich také umírali mj. na následky prochlazení. Proto jsou tyto operace velmi důležité.¹³⁵

V jednotlivých státech pak na Balkánské trase v rámci jedenácti táborů působilo roku 2015 celkem sedmdesát osm dobrovolníků z Charity, nacházejících se v Makedonii a Srbsku. Poskytovaly humanitární pomoc ve formě zajištění základních potřeb a informací.¹³⁶

Některé organizace působily přímo v oblasti konfliktu, jako například Člověk v tísni v Sýrii, kde probíhala občanská válka. Tato organizace se mj. snažila, aby se lidé nestali obětí

¹³³ *Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex)* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/frontex_cs

¹³⁴ *Petr Honzejek: Uprchlíci ve Středozemním moři jsou i problémem Česka* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://brno.rozhlas.cz/petr-honzejek-uprchlici-ve-stredozemnim-mori-jsou-i-problemem-ceska-6558444>

¹³⁵ *Lékaři bez hranic společně s MOAS zachránili během první záchranné akce 369 lidí* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.lekari-bez-hranic.cz/cz/clanek/lekari-bez-hranic-spolecne-s-moas-zachranili-behem-prvni-zachranne-akce-369-lidi>

¹³⁶ *Balkánská trasa* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://migrace.charita.cz/pomoc-v-zahranici/balkanska-trasa/>

nelegálních převaděčů v případech, kdy přišli o domov a dostali se na samotné sociální dno. Vypomáhala jim různými finančními prostředky.¹³⁷

4.4 Reakce evropských zemí

Dne 31. srpna 2015 pronesla německá kancléřka Angela Merkelová slavnou větu *''Wir schaffen das''*, která zapříčinila v té době polarizaci nejen německé společnosti, ale i té evropské.¹³⁸ Zareagovala tak na masivní migrační vlnu a v reakci na potápějící se lodě ve Středozemním moři pronesla ve svém projevu větu, že to zvládneme. Německo a Evropa tuto největší migrační krizi od druhé světové války podle jejího vyjádření ustojí. Znamenalo to narážku na chybějící solidaritu východoevropských zemí. To vyvolalo značnou nevoli v mnohých evropských státech i na domácí půdě.¹³⁹ Její projev znamenal otevření hranice pro přicházející obyvatele z mimoevropských zemí.¹⁴⁰

Německo začalo čelit velké vlně uprchlíků a k tomu přispěl i projev kancléřky Merkelové oznamující úplné otevření se migrantům. Německo se eviduje jako země s největším počtem žádostí o azyl v Evropě. Díky informačním technologiím se pak zpráva Merkelové mohla volně rozšířit i mezi samotné migranty. Podle údajů Eurostatu za rok 2015 se jednalo o celkový počet 441 000 příchozích migrantů.¹⁴¹

¹³⁷ *Přes moře do Evropy se nejčastěji vydávají syrští uprchlíci. Člověk v tísní jim pomáhá přímo v Sýrii* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/co-delame/humanitarni-a-rozvojova-pomoc/pres-more-do-evropy-se-nejcasteji-vydavaji-syrsti-uprchlici-clovek-v-tisni-jim-pomaha-primo-v-syrii-2131gp>

¹³⁸ *''Wir schaffen das'' – Ein Satz, der polarisiert* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.tagesspiegel.de/politik/angela-merkel-und-die-fluechtlingspolitik-wir-schaffen-das-ein-satz-der-polarisiert/14475082.html>

¹³⁹ *Evropa to zvládne, pronesla Merkelová ve své životní řeči* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://forum24.cz/evropa-to-zvladne-pronesla-merkelova-ve-sve-zivotni-rci/>

¹⁴⁰ *Merkelová čelí kritice za otevření hranic. Kabinet povolává na pomoc čtyři tisíce vojáků* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/nemecka-policie-je-v-pohotovosti-zeme-o-vikendu-ocekava-prichod-40-tisic-uprchliku-ggm-/zpravy-svet.aspx?c=A150911_193751_in_zahranici_ele

¹⁴¹ *Asylgeschäftsstatistik für den Monat Dezember 2015 und das Berichtsjahr 2015* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: http://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Downloads/Infothek/Statistik/Asyl/201512-statistik-anlage-asyl-geschaeftsbericht.pdf?__blob=publicationFile s. 2

Spolkové země v Německu si rozdělovaly jednotlivé běžence podle vlastního systému kvót, největšímu náporu čelilo nejlidnatější Severní Porýní- Vestfálsko. Se svými sedmnácti miliony obyvateli se staralo o zhruba 48 000 nově zaregistrovaných běženců. Mimo policii řešil problémy Spolkový úřad pro migraci a uprchlíky (BAMF), který vedl azylová řízení; tedy registroval nové běžence a umisťoval je do patřičných zařízení.¹⁴²

Německá vláda kritizovala orgány EU za pomalou reakci na velký příliv migrantů a nedostatečné sjednocení společné azylové politiky členských států, které nabádala k otevřenějšímu přístupu vůči migrantům.¹⁴³ Jedním z negativních důsledků migrační krize se v Německu stala událost známá pod názvem Silvestrovská noc. Při ní došlo v Kolíně nad Rýnem k hromadné vlně sexuálního obtěžování žen ze strany migrantů arabského původu. Policie uvedla, že se jednalo o lidi, kteří v Německu žili dva roky, a neměli nic společného s aktuální migrační krizí. Přesto se však dávala ve veřejném prostoru do souvislostí s migrační vlnou a vyvolala řadu nevole nejen v německých státech.¹⁴⁴

4.4.1 Státy na balkánské trase

Řecko se snažilo přimět zbytek Evropské Unie, aby se na přílivu migrantů také podílela. Oznamovalo, že tuto migrační krizi zvládnout samo nemůže. Zpočátku posílala tato země, podobně jako Itálie, uprchlíky do ostatních zemí bez jakýchkoliv zábran. Tím Řecko porušilo Dublinské smlouvy, jelikož se je nepokusilo jakkoliv zadržet.¹⁴⁵

Makedonie, která sousedí s Řeckem, se zpočátku snažila migranty zastavit. Později umožnila volný přechod. Migranti se pak snažili dostat dopravními prostředky přes Srbsko

¹⁴² *Uprchlické kvóty v malém. Svůj příděl dostanou i nejhudší země Německa* [online]. [cit. 2018-02-24].

Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/jak-si-nemecko-deli-uprchliky-dj3-zahranicni.aspx?c=A150916_124512_zahranicni_mlb

¹⁴³ *ste neúnosně pomalí, vyčítá Berlín kvůli migrantům Evropské unii* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:

https://zpravy.idnes.cz/nemecko-kritizuje-evropskou-unii-kvuli-migrantum-fwe-zahranicni.aspx?c=A150823_140438_zahranicni_mlb

¹⁴⁴ *Kolín nad Rýnem čelil na Silvestra vlně hromadného sexuálního obtěžování* [online]. [cit. 2018-02-24].

Dostupné z: <http://tydenikpolicie.cz/kolin-nad-rynem-celil-na-silvestra-vlne-hromadneho-sexualniho-obtezovani/>

¹⁴⁵ KINGSLEY, Patrick. *Nová Odyssea: příběh uprchlické krize v Evropě*. Přeložila Dominika KŘEŠŤANOVÁ. Zlín: Kniha Zlín, 2017. Téma (Kniha Zlín). s. 16

dále do Evropy.¹⁴⁶ Ke konci roku 2015 začala Makedonie stavět plot na hranici s Řeckem, ten měl podle makedonské vlády regulovat příliv migrantů.¹⁴⁷

Maďarská vláda v čele s Viktorem Orbánem vyhlásila krizový stav. Na stráž své hranice vyslala armádu a policii, které mohly použít při své činnosti proti nelegální migraci tvrdší prostředky.¹⁴⁸ Na hranici země se Srbskem nechala vláda postavit plot.¹⁴⁹ Na podzim roku 2015 dostavěla tento plot i na hranici s Chorvatskem.¹⁵⁰ Soudům vláda uložila přednostní řešení případů nelegálních vstupů a policii umožnila domovní prohlídky bez povolení soudem.¹⁵¹

Z důvodu uzavření srbsko- maďarské hranice začali migranti směřovat přes Chorvatsko dále do Slovinska. Chorvatsko umožnilo volný průchod svojí zemí.¹⁵² Na toto zareagovalo Slovinsko, které se díky začínající stavbě plotu na hranici snažilo podobně jako Makedonie usměrnit proud migrantů.¹⁵³ V druhé polovině roku se v reakci na plot v Maďarsku objevil zvýšený počet uprchlíků na území Slovinska a místní vláda požádala EU

¹⁴⁶ *Do Makedonie pronikly v posledních letech tisíce uprchlíků, zoufale se snaží dostat dál* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/378441-do-makedonie-pronikly-v-poslednich-dnech-tisice-uprchliku-zoufale-se-snazi-dostat-dal.html>

¹⁴⁷ *Makedonie začala stavět plot na hranici s Řeckem* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1626734-makedonie-zacala-stavet-plot-na-hranici-s-reckem>

¹⁴⁸ *Maďaři kvůli přílivu uprchlíků schválili nasazení armády u hranic* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/do-madarska-prislo-za-vikend-19-tisic-migrantu-fnr-/zahranicni.aspx?c=A150921_122415_zahranicni_ert

¹⁴⁹ *Maďaři začali stavět plot proti uprchlíkům* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/iCURO/madari-zacali-stavet-plot-proti-uprchlikum>

¹⁵⁰ *Maďaři dostavěli plot na chorvatské hranici. Zřejmě nasadí i armádu* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/madari-postavili-plot-na-hranici-s-chorvatskem-flk-/zahranicni.aspx?c=A151015_165819_zahranicni_jkk

¹⁵¹ *Maďarsko kvůli migrantům vyhlásilo krizový stav, Srbsko hrozí armádou* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/madarsko-zprisnuje-zakony-proti-migrantum-uvazuje-o-krizovem-stavu-1jy-/zahranicni.aspx?c=A150915_063413_zahranicni_jpl

¹⁵² *Maďarská zeď zastavila lidskou vlnu, uprchlíci zamířili do Chorvatska* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/uprchlici-hledaji-nove-cesty-do-zapadni-evropy-moznosti-je-chorvatsko-1mi-/zahranicni.aspx?c=A150916_071230_zahranicni_san

¹⁵³ *Nezavíráme hranice, jen zábranami usměrníme tok migrantů, tvrdí Slovinci* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/zabrany-na-hranicich-uprchlici-slovinsko-ft-/zahranicni.aspx?c=A151111_113332_zahranicni_mbt

o pomoc. Vláda ve Slovinsku začala obviňovat Chorvatsko, že pohyb běženců nijak nezastavuje.¹⁵⁴

Další zemí, kterou migranti procházejí, je Rakousko. V důsledku velké vlny začalo uvažovat, podobně jako dříve zmiňované státy, o zpřísnění kontrol na svých hranicích. Ke zvýšenému počtu migrantů na území Rakouska přispívaly zpřísněné kontroly na hranicích s Německem.¹⁵⁵ V listopadu roku 2015 se vláda rozhodla postavit na hranici se Slovinskem plot, ne však na celé rozloze vzájemných hranic, ale pouze na nejdůležitějším přechodu v okolí Spielfeldu.¹⁵⁶ Na tomto přechodu pak Rakušané nasadili armádu, podobně na situaci reagovalo například Slovensko.¹⁵⁷ V důsledku toho, že rakouské uprchlické tábory nezvládaly nápor běženců, rozhodla slovenská vláda o přijetí několika stovek migrantů.¹⁵⁸ Přesto však slovenská vláda opakovaně zdůraznila, že hodlá přijmout pouze křesťanské rodiny ze Sýrie. U muslimských rodin se obávala problému špatné integrace do společnosti. Argumentovala také tím, že nemají důvod přijímat migranty, kteří nechtějí začít ve Slovinsku nový život.¹⁵⁹

Nejčastější cílovou zemí na Balkánské trase bylo kromě Německa také Švédsko. Na migrační krizi zareagovalo podobně jako Němci otevřenou politikou vůči migrantům, kterou umožňoval vstřícný sociální systém a lepší podmínky k získání azylu. Postupem času si však i místní vláda uvědomila velký nápor a přeplnění azylových center. Příchozí vlnu žadatelů o azyl negativně poznamenaly některé skandály, například dvojnásobná vražda v srpnu 2015,

¹⁵⁴ *Slovinci za den napočítali dvanáct tisíc uprchlíků, EU žádají o posily* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/slovinsko-zada-eu-o-policejni-pomoc-d65-zahranicni.aspx?c=A151022_082704_zahranicni_ert

¹⁵⁵ *Pokud se uprchlická krize nevyřeší, zasáhne silou, varuje Rakousko* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/rakousko-pouziti-sily-uprchlicka-krize-f0v-zahranicni.aspx?c=A150929_155245_zahranicni_aba

¹⁵⁶ *Už i Rakousko staví plot. Chce usměrnit proud běženců ze Slovinska* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/rakousko-postavi-plot-na-slovinske-hranici-chce-usmernit-tok-migrantu-1mv-zahranicni.aspx?c=A151113_161051_zahranicni_fka

¹⁵⁷ *Rakušané kvůli uprchlíkům povolali armádu, Slovinci zavádějí kontroly* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/uprchlicka-krize-v-nemecku-a-rakousku-d8o-zahranicni.aspx?c=A150914_084420_zahranicni_ert

¹⁵⁸ *Na Slovensko dorazili z Rakouska první azylanty* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/380952-na-slovensko-dorazili-z-rakouska-prvni-azylanty.html>

¹⁵⁹ *Slovensko je ochotné přijmout 200 uprchlíků ze Sýrie, ale jen křesťanů* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/slovensko-je-ochotne-prijmout-200-uprchliku-ze-syrie-ale-jen-krestanu-201508201314_mtaborska

kteřou spáchal Eritrejec v obchodním domě IKEA (švédská nábytkářská firma).¹⁶⁰ Policie v hlavním městě Švédska přiznala, že centrum Stockholmu není bezpečné místo.¹⁶¹

4.4.2 Státy vycházející ze Středomořské trasy

Itálie se k problému migrace postavila podobně jako Řecko a nechala volně procházet migranty přes své území do Evropy. Přestože již před rokem 2015 putovali migranti z Maroka do Španělska, nedařilo se na tomto hraničním přechodu dostat pod kontrolu nelegální vstupy přes hranice. Jednalo se sice o skutečný zlomek hlavní migrační vlny, nicméně se i zde tato krize projevila v podobě násilných střetů.¹⁶²

Dalším cílovým územím pro migranty se stala Velká Británie, do které putovali migranti přes Francii. Tyto státy se vyjádřily ve smyslu, že se nejedná pouze o problémy dvou zemí. Je třeba, aby byly řešeny už ve svých počátcích. Reagovaly tak na dva vnější státy Řecko a Itálii, které byly mnohými evropskými státy za svojí nedostatečnou kontrolu hranic a špatnou evidenci nově přichozích migrantů kritizovány¹⁶³ Francie a Velká Británie dále přiznaly, že situaci v lamanšském tunelu, který propojuje obě země, nezvládají. Špatná situace začala ve francouzském uprchlickém táboru v Calais, ze kterého se přes Eurotunnel snažili migranti dostat do Velké Británie. Obě země zareagovaly zpřísněním bezpečnostních opatření a požádaly Evropskou komisi o finanční a technickou pomoc. Mimo snahy o jednání s Tureckem na regulaci Balkánské trasy, které iniciovalo Německo, se země snažily o jednání s africkými státy. O programu návratové politiky do afrických zemí jako jedno z řešení

¹⁶⁰ *Pachatel dvojí vraždy ve Švédsku měl být brzy deportován* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:

<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/pachatel-dvoji-vrazdy-ve-svedsku-mel-byt-brzy-deportovan/r~60ff6c1e412e11e5b440002590604f2e/>

¹⁶¹ *Stockholm už není bezpečný. Švédská policie přiznala, že neuhlídá pořádek* [online]. [cit. 2018-02-24].

Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/392947-stockholm-uz-neni-bezpecny-svedska-policie-priznala-ze-neuhlida-poradek.html>

¹⁶² *Do španělské enklavy na severu Afriky pronikly desítky běženců* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/382386-do-spanelske-enklavy-na-severu-afriky-pronikly-desitky-bezencu.html>

¹⁶³ *Francie a Itálie: Uprchlíci v Calais jsou problém celé EU* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:

<https://www.euroskop.cz/46/26098/clanek/francie-a-italie-uprchlici-v-calais-jsou-problem-cele-eu>

migrační vlny se jednalo v listopadu 2015 na Summitu ve Vallettě.¹⁶⁴ Na tomto setkání se zdůraznila sdílená odpovědnost zemí původu při řešení migrační krize. Vyjádřila se podpora stability afrických regionů, podpora legální migrace, potírání nelegálního převaděčství a spolupráce v oblasti návratové migrace.¹⁶⁵

4.5 Problematika nelegální migrace

Jako nelegální migrace se označuje nelegální přechod přes hranice daného státu či nelegální pobyt cizince po vypršení dané lhůty.¹⁶⁶ Agentura Frontex zaznamenala již v roce 2014 kolem 278 000 pokusů o nelegální přechod hranic do Evropské Unie. Jednalo se o dvakrát větší číslo než v roce 2011.¹⁶⁷

Přechod přes Balkánskou trasu, která se stala hlavní cestou migrantů v roce 2015, je nelegální a nevyhovuje pravidlům Dublinského systému.¹⁶⁸ Hranici mezi legální a nelegální migrací lze těžko přesně určit. Válečný uprchlík by měl zůstat v první bezpečné zemi, na kterou narazí.¹⁶⁹ Víme však, že se takto neděje. OSN užívá termíny "undocumented" nebo "irregular" migrant, jelikož člověk nemůže být označen jako nelegální.¹⁷⁰ Jako nelegální se jeví v rámci této migrační krize především padělání cestovních dokumentů a převaděčství, v případě migranta se jedná nanejvýš o přestupek, ale u převaděče je tento akt považován za trestný čin. Pokud migrantovi nehrozí nebezpečí a tedy není uprchlíkem, je navrácen do země

¹⁶⁴ *Migrační krize na hranicích Francie a Británie: Země od EU obdrží stamiliony eur* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://euractiv.cz/clanky/vnitro-a-spravedlnost/migracni-krize-na-hranicich-francie-a-britanie-zeme-od-eu-obdrzi-stamiliony-eur-012817/>

¹⁶⁵ *Vallettský summit o migraci, 11.–12. 11. 2015* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/international-summit/2015/11/11-12/>

¹⁶⁶ *Nelegalita pobytu cizinců a trestní sankce* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/nelegalita-pobytu-cizincu-a-trestni-sankce>

¹⁶⁷ *Data: Migrační krize na hranicích EU v číslech* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://euractiv.cz/clanky/aktualne-v-eu/data-migracni-krize-na-hranicich-eu-v-cislech-012646/>

¹⁶⁸ *Balkánská trasa* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://encyklopedie.org/balkanska-trasa/>

¹⁶⁹ *Expertka: Uprchlík má právo na ochranu, zemi by si ale vybírat neměl* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1578628-expertka-uprchlik-ma-pravo-na-ochranu-zemi-si-ale-vybirat-nemel>

¹⁷⁰ *Migrace* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://encyklopedie.org/migrace/>

původu. Přesto však v praxi tato teorie úplně fungovat nemůže. „*Otevírá se propast mezi občanstvím a cizinctvím. V rámci řešení této krize relokačním mechanismem pak tento systém vždy narazí na limity přistěhovalecké politiky. Vzhledem k tomu bývá často opomíjena právní regulace migrace, především té nelegální. Právní rámec tak ztrácí efektivitu na mezinárodní úrovni.*“¹⁷¹

Na nelegální migraci pohlíží evropské země v obecném rámci obdobně, řídí se uznávanými mezinárodními dokumenty. Regulovat nelegální migraci zákonem může být na jedné straně jedním z účinných nástrojů, na druhé straně bývá jednou z nejdiskutovanějších možností boje proti nelegální migraci, často zde zasahuje lidskoprávní hledisko.¹⁷²

S problematikou nelegální migrace se dává do souvislosti slučování rodin za účelem jednoduššího získání azylu či občanství. Právo na soukromý a rodinný život je základním lidským právem, nelze však popřít svrchovanost státu při určování podmínek pro jeho využití. Vzhledem k migrační krizi se objevují hlasy pro zpřísnění těchto podmínek. Německá vláda toto například podmínila dvouletou čekací dobou. Nemělo by se však naopak neúměrně prodlužovat předešlé azylové řízení, naopak zefektivnit jeho průběh; i to může přispět ke zlepšení podmínek pro legální migraci.¹⁷³

¹⁷¹ PÍTROVÁ, Lenka. Aktuální právní aspekty migrace. Praha: Leges, 2016. s. 20

¹⁷² *REGULARIZACE NELEGÁLNÍ MIGRACE* [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://migraceonline.cz/cz7/temata/regularizace>

¹⁷³ PÍTROVÁ, Lenka. Aktuální právní aspekty migrace. Praha: Leges, 2016. s. 69

5 Výklady migrace a její dopady na vnitropolitické systémy

Současnou migrační krizi lze hodnotit z několika úhlů pohledu na základě jejího pozitivního a negativního dopadu na vnitropolitické systémy jednotlivých států. Nejčastěji zmiňovaným problémem je nelegální migrace a způsoby procesů azylových řízení, které mohou negativně působit na domácí obyvatelstvo. To pak ve volbách do důležitých politických orgánů může být ovlivněno atmosférou strachu a manipulace.

5.1 Rozpad národního státu

V díle „Původ totalitarismu“ napsala Hannah Arendtová v kapitole Rozpad národních států a konec práv člověka o vzniku tzv. cizineckého režimu, který se jinak nazývá režimem vetřelců, kteří trvají na své národnosti.¹⁷⁴ Tyto myšlenky dodnes využívají různá zájmová uskupení v rámci společnosti. Objevuje se obava ze ztráty národní identity, to se odráží ve veřejném mínění a různých formách poplašných zpráv. Hlavním tématem medií v roce 2015 byla evropská migrační krize. Několikáté opakování termínu „krize“ však postupem času může vést podle některých kritiků k podcenění tohoto slova.¹⁷⁵

Negativně vnímá domácí veřejnost také jakýkoliv tlak ze strany jiných států či nadnárodních subjektů. Jako příklad můžeme uvést nátlak Evropské komise na relokační mechanismus a vymáhání unijního práva vůči členským zemím Evropské Unie.¹⁷⁶ Evropská komise se proto pro mnohé může jevit jako negativní instituce bourající základy samotného národního státu, přestože se tento stát svým členstvím zavázal k dodržování určitých pravidel. To vyvolává například rozdílné vnímání členství České republiky v Evropské Unii ze strany

¹⁷⁴ ARENDT, Hannah. *Původ totalitarismu I-III*. 2. vyd. Přeložil Jana FRANĀKOVÁ. Praha: OIKOYMENH, 2013. Knihovna novověké tradice a současnosti. s. 380

¹⁷⁵ KLAUS, Václav a Jiří WEIGL. *Stěhování národů s.r.o.: stručný manuál k pochopení současné migrační krize*. s. 5

¹⁷⁶ *Evropská komise - Tisková zpráva: Evropská Komise podniká kroky k vyřešení uprchlické krize* [online]. Štrasburk, 9. září 2015 [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5596_cs.pdf s. 1

některých občanů, které bývá často způsobeno nedostatečnou informovaností veřejnosti o samotném fungování evropských institucí.¹⁷⁷

Těchto myšlenek pak využívají populisté. Současnou migrační krizi provázejí různé typy rasismu, xenofobie či nacionalismu. Atmosféru strachu využívají různé politické subjekty, které se díky tématu nezvladatelné masové migrace snaží zvýšit politickou prestiž. Upozorňují na ohrožení lidských práv a evropských hodnot. Mezi tyto subjekty můžeme zařadit Francouzskou národní frontu Marie Le Pen, německou stranu AfD (Alternativa pro Německo), maďarskou vládu Viktora Orbána nebo v České republice hnutí Svoboda a přímá demokracie SPD Tomia Okamury. Velká masa těchto uprchlíků nás může podle vyjádření představitelů těchto stran za několik let nahradit, ohrozit evropskou kulturu nebo přinést velké množství nepřizpůsobivých občanů porušujících zákon. Nikdo se nás neptal, jestli tyto uprchlíky chceme přijmout mezi sebe- takové výroky vyvolávají odpor k nově příchozím imigrantům.¹⁷⁸ Lidé mají ve zvyku vinit a trestat za špatné zprávy ty, kdo je přinášejí. Potíže se jim tímto nevyřeší, ale aspoň se jim uleví z bezmocnosti a neschopnosti řešit životní krize.¹⁷⁹

Politici představitelé svými výroky ovlivňují emoce domácího obyvatelstva. Český prezident Miloš Zeman obvinil bohaté ekonomické migranty z toho, že zneužívají děti k tomu, aby se dostali do EU. „*Slouží jako živý štít mužům s Iphony, Ti, kdo se schovávají za děti, si nezaslouží soucit. Přivázejí děti na gumových člunech s vědomím, že se mohou potopit*“¹⁸⁰. Ne všichni představitelé a autority zemí však poukazují na negativní důsledky. Papež František upozorňuje na strasti běženců a důvody, proč opustili svou zemi. Apeluje na státy k větší vstřícnosti a otevřenosti vůči migrantům.¹⁸¹

¹⁷⁷ *Jak Češi vnímají EU* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9052/sekce/jak-cesi-vnimaji-eu/>

¹⁷⁸ BAUMAN, Zygmunt. *Cizinci před branami*. Přeložila Zuzana GABAJOVÁ. V Olomouci: Broken Books, 2017. s. 18

¹⁷⁹ Tamtéž, s. 21

¹⁸⁰ Tamtéž, s. 64

¹⁸¹ *Papež po křížové cestě v Koloseu: Uprchlíci nacházejí jen Piláty, kteří si myjí ruce* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1735903-papez-po-krizove-ceste-v-koloseu-uprchlici-nachazeji-jen-pilaty-keri-si-myji-ruce>

Národní stát v globálním měřítku selhává, nezávislost autonomních národů se pro vzájemnou provázanost nehodí. Naše povědomí často neodpovídá současné situaci ovlivněné globalizací.¹⁸²

5.2 Bezpečnost Evropy

Další oblast, o níž se začala vést diskuze, byla v období migrační krize otázka bezpečnosti. V roce 2015 začaly teroristické útoky v Evropě. V lednu 2015 došlo v pařížském sídle týdeníku Charlie Hebdo ke střelbě.¹⁸³ V následujícím měsíci proběhl útok v Kodani během debaty o svobodě projevu.¹⁸⁴ V listopadu 2015 se Paříž opět stala terčem šesti teroristických útoků. Všechny tyto události měly za následek oběti na životech a ke všem se přihlásila organizace tzv. Islámský stát.¹⁸⁵

Islámský stát představuje radikální proud islámu zastávající extrémně fundamentalistickou verzi sunnitského islámu- salafismus. Tento směr nabýval na významu od sedmdesátých let dvacátého století, za příčinu lze označit frustraci Arabů po porážce v šestidenní válce (1967) či vyhlášení lidové moci s Koránem jako ústavou v Libyi (1977). Fundamentalismus je požadavkem návratu k posvátné knize muslimů- Korán. Mnozí představitelé tohoto směru věří v obnovu ryzího islámu; zavedení totalitního islamistického státu, ozbrojené útoky proti nemuslimům a autoritu islámského práva Šaría. Tato ideologie se praktikuje v džihádu- svaté válce.¹⁸⁶ Ozbrojená skupina nesoucí název Islámský stát vznikla

¹⁸² BAUMAN, Zygmunt. *Cizinci před branami*. Přeložila Zuzana GABAJOVÁ. V Olomouci: Broken Books, 2017. s. 52

¹⁸³ *Připomeňte si největší teroristické útoky, spáchané v posledních třech letech v Evropě* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/pripomente-si-nejvetsi-teroristicke-utoky-spachane-v-poslednich-trech-letech-v-1708172145_per

¹⁸⁴ *Svědci o střelbě v Kodani: arabský křik, krvácející policista a panika* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/vypoved-svedku-o-teroru-v-kodani-d40-/zahranicni.aspx?c=A150215_113532_zahranicni_ert

¹⁸⁵ *V Paříži útočil Islámský stát. Nikdy nebudete žít v míru, hrozí ve videu* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/islamsky-stat-ve-videu-hrozi-francii-dsf-/zahranicni.aspx?c=A151114_104055_zahranicni_ert

¹⁸⁶ CABADA, Ladislav a Michal KUBÁT. *Úvod do studia politické vědy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. s. 161

jako odnož struktury Al Káida na území Iráku. Tato skupina nabyla na významu při občanské válce v Sýrii a hlásila se ve jménu džihádu k četným teroristickým útokům v Evropě.¹⁸⁷

Tyto teroristické útoky se dávaly do souvislosti s evropskou migrační krizí, přestože s ní mnohdy nijak nesouvisely. Teroristé často pocházeli z rodin, které v Evropě nějakou dobu žily, a tudíž nepřišly v migrační vlně 2014/2015. Začaly se objevovat různé konspirační teorie, které jenom navýšily negativní vnímání na kulturu, kterou uprchlíci s sebou přinášeli. Často se z úst mnohých politiků začal zaměňovat pojem islám jako náboženství a islámský fundamentalismus jako ideologie.¹⁸⁸

V souvislosti s občanskou válkou na Blízkém východě se objevil problém zahraničních bojovníků. Někteří zástupci muslimských komunit odcházeli válčit na Blízký východ, to přinášelo nebezpečí jejich radikalizace, a jejich zpětný návrat představoval bezpečnostní riziko. Proto členské státy tyto bojovníky po návratu trestně postihovaly různými způsoby.¹⁸⁹

Problematikou terorismu se zabývají mimo EU, také Severoatlantická aliance (NATO) či OSN. Evropská Unie vymezuje skutkovou podstatu trestného činu teroristického útoku v Rámcovém rozhodnutí Rady EU č. 2002/475/SVV, ve kterém motiv trestného činu představuje zastrašení, a zahrnuje přípravná jednání tohoto aktu, cestování za účelem spáchání teroristického činu, výcvik apod.¹⁹⁰ Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 2178 z roku 2014 obsahuje apel na státy, aby trestaly cestování za účelem terorismu, financování, náborové organizace apod.¹⁹¹

¹⁸⁷ Tomáš Šmíd: *Základní fakta o Islámském státu v Iráku a Sýrii (ISIS)* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://polit.fss.muni.cz/zakladni-fakta-o-islamskem-statu-v-iraku-a-syrii-isis/>

¹⁸⁸ Minniti: *Migrační krize a terorismus spolu nesouvisí* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/migracni-krize-a-terorismus-spolu-nesouvisi-zaznelo-v-italii_425096.html

¹⁸⁹ *Bojovat za Islámský stát? Český zákon na to má velmi tvrdé tresty* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/368720-bojovat-za-islamsky-stat-cesky-zakon-na-to-ma-velmi-tvrde-tresty.html>

¹⁹⁰ *Pravidla EU týkající se teroristických trestných činů a souvisejících trestů* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM%3A133168>

¹⁹¹ *Týden v Evropské Unii: Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/gallery/84/25240-newsletter_sez_cislo_208.pdf s. 1

5.3 Vnitropolitické systémy

Nárůst populismu a terorismu v Evropě zapříčinil velký dopad na vnitropolitické systémy jednotlivých zemí. Na významu nabývají populistická uskupení, jejichž hlavním tématem je migrace. Největší dopady zaznamenala Francie. Po sérii teroristických útoků vyhlásil prezident Francois Holland výjimečný stav. Do Paříže byla povolána francouzská armáda, proběhly četné domovní prohlídky bez povolení soudem. Vláda tak demonstrovala dodržení svých slibů až do konce. Podpořila tak proces tzv. sekuritizace- atmosféru stavu pohotovosti. Politická reprezentace tak mohla využít tuto událost k navýšení své popularity a důvěry v instituce.¹⁹² Jako další příklad můžeme uvést posilování moci vlády Viktora Orbána v Maďarsku, který toto téma využil k posílení své moci.

Kromě otázky bezpečnosti má migrace také ekonomický, sociální a kulturní dopad na evropské systémy. V ekonomické otázce se objevují názory, že migrace má negativní vliv na ekonomiku dané země jako například ve snížení HDP (hrubého domácího produktu) na obyvatele¹⁹³, může ve veřejnosti vzbuzovat obavu ze zlevňování pracovní síly či omezování pracovních příležitostí. Ve vnitropolitickém systému dochází ke sklonu k rasovým či etnickým předsudkům.¹⁹⁴

Religiózní aspekt migrační krize vnímá řada evropských zemí jako něco, co je veřejně respektováno, ale co naopak nemůže jakýmkoliv způsobem ovlivňovat politiku daného státu. Základ odluky církve od státu je součástí většiny politik evropských zemí. Stát spolupracuje s církvemi ve vzdělávání a poskytování sociálních služeb.¹⁹⁵ Přesto v případě islámu bývá diskutováno, zdali do Evropy svými myšlenkami skutečně patří.

¹⁹² BAUMAN, Zygmunt. *Cizinci před branami*. Přeložila Zuzana GABAJOVÁ. V Olomouci: Broken Books, 2017. s. 26

¹⁹³ JANÁČKOVÁ, Stanislava, Jan SKOPEČEK, Martin SLANÝ, et al. *Masová imigrace: záchrana, nebo zkáza Evropy?*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). s. 50.

¹⁹⁴ *Postoje k imigrantům a dopadům migrace v evropských zemích* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006 [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/e84e7b3446816ca08509c5c7e1c2f23261d838d0_581_106chaloupkova21.pdf s. 67

¹⁹⁵ BARŠA, Pavel. *Západ a islamismus: střet civilizací, nebo dialog kultur?*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. Politologická řada. s. 189

Téma migrační krize se stalo hlavním volebním tématem evropských zemí. Byl zaznamenán nárůst popularity stran pravicového a konzervativního spektra. Vítězí také politická uskupení, v jejichž programech se nachází náznaky nacionalismu, xenofobie a rasismu vůči příchozím imigrantům. Říjnové volby 2015 poukázaly v Rakousku na vzestup Svobodných v Horních Rakousích a Vídní. Mezi hlavní body jejich programu patřily výstavba plotu na rakouských hranicích nebo zpřísněná imigrační politika. Podobně zaznamenaly volby v jiných státech větší popularitu pravicového bloku v Dánsku, Švýcarská lidová strana, konzervativní strana Právo a spravedlnost v Polsku, Národní fronta Marie le Pénové ve Francii, Britská konzervativní strana atd. Velkého přílivu migrantů do Německa využila krajně pravicová německá strana AfD. Kritizovala zahraniční politiku německé kancléřky Angely Merkelové, která sama přiznala úbytek popularity její vlády. Přesto odmítla jakékoliv ústupky a poukázala na fakt, že migrační krizi nelze vyřešit v krátkém časovém intervalu.¹⁹⁶ Maďarská vláda Viktora Orbána obhajovala svůj přístup k řešení migrační krize stavěním plotů a posilováním opatření směřujících k potlačení jakékoliv formy nelegální migrace. Její kritika směřovala na špatné zvládání migrační krize v jiných evropských zemích jako například Německo. Těmito výroky si Orbán zajistil posilování pravomocí své vlády a její popularity. Své kroky ospravedlňoval bezpečností maďarského obyvatelstva. Zmíněné subjekty tedy využily aktuálnost tohoto problému jako svůj volební program, ve kterém byla nutnost okamžitého a jasného řešení migrační krize na prvním místě. Tak rozšířily svou členskou základnu a získaly nové voliče.¹⁹⁷

Tato politická uskupení zaměřila svůj program na regulaci příchozích imigrantů a boj proti nelegální migraci. Upozorňovala na lákavý sociální systém pro uprchlíky, jinou kulturní a hodnotovou orientaci příchozích imigrantů, malou kapacitu azylových center a důležitost aktivní politiky Evropské Unie. Těmito body získala popularitu u nových voličů.¹⁹⁸

Různé výklady migrace měly tedy nejen ekonomické, sociální a kulturní dopady, ale také vliv na nové směřování politik jednotlivých evropských států, které se uskutečňovaly

¹⁹⁶ *Volby ovlivnila migrační krize, uznala Merkelová. Na své politice trvá* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/volby-migranti-merkelova-0hx-/zahranicni.aspx?c=A160314_145010_zahranicni_aha

¹⁹⁷ *Orbán: Maďarsko se bojí, Evropa se bojí - ale migranti jsou problém Německa* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/orban-madarsko-se-boji-evropa-se-boji-ale-migranti-jsou-problem-nemecka-1zu-/zpravy-svet.aspx?c=A150903_115112_ln_zahranicni_msl

¹⁹⁸ *Proč se Evropa posouvá doprava aneb Dopady migrační krize* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://forum24.cz/proc-se-evropa-posouva-doprava-aneb-dopady-migracni-krize/>

skrze volby politických subjektů zaměřujících se na kritiku dosavadní migrační politiky a snahu o zaručení bezpečí obyvatel praktickými opatřeními. Začala se diskutovat nová podoba migrační politiky reagující na aktuální krizi.

6. Migrační politika ČR

Česká republika jako stát je součástí mezinárodních organizací a také signatářem mezinárodních dokumentů, ze kterých vychází její politicko- právní pohled na migrační politiku. Tato politika vychází také z platných evropských směrnic. V této kapitole upozorníme na důležité aspekty imigrační politiky v rámci ČR a její reakce na migrační krizi. Na konci kapitoly představíme výstupy této politiky ČR a jejího postavení v evropském kontextu.

6.1 Imigrační politika ČR

Na Českou republiku nepohlížíme z hlediska migrace jako na cílovou zemi. V minulosti přes ni putovali uprchlíci z asijských nebo afrických zemí.¹⁹⁹ Jako jiné státy EU se i ČR potýká s problémy nelegální migrace. Změna pojetí k tomuto problému nastala v roce 2008 při vstupu ČR do schengenského prostoru. Od té doby jsou sledovány především dvě základní kategorie nelegální migrace a těmi jsou: nelegální překročení vnější schengenské hranice ČR (letišť ČR) a nelegální pobyt. Jinak řečeno se hraniční kontrola provádí pouze na vzdušných hranicích, tedy mezinárodních letištích.²⁰⁰ Při zjištění tohoto přečinu pak dochází ke správnímu vyhoštění, kdy je správou stanovena doba k vycestování z území EU/ČR na základě zákona o pobytu cizinců na území ČR, či trestnímu vyhoštění uloženého soudem pachateli na základě trestního zákona.²⁰¹

Český právní řád se řídí azylovým zákonem či zákonem o pobytu cizinců, mimo ně vychází z mezinárodních úmluv jako Ženevská konvence, Úmluva o právech dítěte, vydaných evropských směrnic apod. Navíc vláda vydává strategické dokumenty a programy na dané

¹⁹⁹ *Azyl a uprchlictví* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/azyl-a-uprchlictvi-16414.html>

²⁰⁰ *Nelegální migrace přes státní hranice ČR* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556709/141410k7cj.pdf/9bdb06f2-3ad4-49a3-bce5-a34cedfd705e?version=1.0>

²⁰¹ *Metodika- Nelegální migrace* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/metodika-nelegalni-migrace>

období.²⁰² V zákoně o pobytu cizinců se zvláštní zřetel klade na azylanty, podmínky udělení azylu a čekací doby vycházející ze směrnic EU, například v oblasti slučování rodin však nevyužívá česká právní úprava zpřísnění podmínek podle unijního práva.²⁰³

V rámci ČR existuje několik typologií migrací, mezi něž řadíme návraty krajanů (dobrovolná migrace), programy přesídlení uprchlíků v součinnosti s Vysokým komisařem OSN, slučování rodin nebo pracovní migraci. U návratové migrace můžeme uvést příklad Volyňských Čechů²⁰⁴ V rámci přesídlování uprchlíků lze zmínit také relokační mechanismus EU, který však česká vláda od svého počátku kritizovala.²⁰⁵

6.2 Reakce na migrační krizi

Migrující osoby nemají o relokaci zájem. To dokládá případ z roku 2016, kdy Česká republika začala jednat o uprchlických kvótách. Z celkového počtu třiceti uprchlíků prošlo bezpečnostní prověrkou pouze sedm Syřanů, ze kterých tři opustili uprchlické zařízení, aby se přesídlení do ČR vyhnuli. Další uprchlíci neměli o život v ČR zájem.²⁰⁶

Přes malý počet příchozích migrantů byly na území ČR vyvolány politicky motivované akce různými extremistickými subjekty (např. Islám v České republice nechceme, Dělnická strana sociální spravedlnosti, Národní demokracie...) namířené proti migrační krizi, za níž byla paradoxně obviňována EU, jejíž jsme součástí.²⁰⁷ Soužití s příslušníky jiných

²⁰² UHEREK, Zdeněk, Věra HONUSKOVÁ, Šárka OŠŤÁDALOVÁ a Vladislav GÜNTER. Migrace: historie a současnost. Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016. Moderní dějiny (Občanské sdružení PANT). s. 75

²⁰³ PÍTROVÁ, Lenka. *Aktuální právní aspekty migrace*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. s. 66

²⁰⁴ UHEREK, Zdeněk, Věra HONUSKOVÁ, Šárka OŠŤÁDALOVÁ a Vladislav GÜNTER. Migrace: historie a současnost. Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016. Moderní dějiny (Občanské sdružení PANT). s. 76

²⁰⁵ *EU chce zavést kvóty na přerozdělení uprchlíků, Češi jsou rázně proti* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://euractiv.cz/clanky/aktualne-v-eu/eu-chce-zavest-kvoty-na-prerozdeleni-uprchliku-cesti-europoslanci-jsou-razne-proti-012642/>

²⁰⁶ *Uprchlické kvóty: V Česku skončí ze 30 uprchlíků čtyři – většina neprošla prověrkou, další k nám nechtějí* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1767679-uprchlicke-kvoty-v-cesku-skonci-ze-30-uprchliku-ctyri-vetsina-neprosla-proverkou>

²⁰⁷ *Zpráva o extremismu na území ČR v roce 2015* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vyrocní-zpráva-o-extremismu-na-uzemí-ceske-republiky-v-roce-2015.aspx.s.6>

národností byl v ČR často diskutovaný problém, například v oblasti vztahu k Romům, který historicky trvá již od první republiky.²⁰⁸

Přestože v minulosti byly vztahy s menšinami více problematické, zásadní změna se očekávala po převratu v listopadu 1989, kdy přišel zlom v oblasti imigračních a integračních politik ČR. V devadesátých letech se vytyčily hlavní cíle integrace.²⁰⁹ Na úrovni vládních strategií lze vidět posuny, avšak vnímání společnosti bývá stále ovlivněno kulturní a historickou minulostí. To se projevuje ve vyhraněnosti různých názorových proudů a veřejného mínění.²¹⁰

Autor Ladislav Holý ve svém díle „*Malý český člověk a skvělý český národ*“, jehož cílem je zkoumání české identity a souvisejícího národního cítění po pádu komunistického režimu, poukazuje na negativní vztahy k přistěhovalcům, které často bývají ovlivněné strachem a netolerancí k odlišné kultuře.²¹¹

6.3 ČR jako součást většího celku

Přestože můžeme mít odlišné pohledy na migrační politiku České republiky z hlediska její prezentace v zahraničí, uvědomujeme si její postavení v evropském prostoru. ČR je součástí mezinárodních celků a nejvýznamnějším z nich je Evropská Unie, do které vstoupila v roce 2004. Zavázala se tedy k plnění a respektování unijních pravidel. Již v roce 1990 se Československo připojilo k Ženevské konvenci o právech uprchlíků a jeho nástupnický stát Česká republika tak oficiálně přijala závazek k přijetí žadatele o azyl, kterému byl přiznán status uprchlíka.

²⁰⁸ *Soužití Čechů s Romy a teorie integrace* [online]. Pavel Barša [cit. 2018-03-08]. Dostupné z:

<http://www.politologickycasopis.cz/userfiles/file/1998/3/1998-3-5-Bar%C3%81a-Sou%C3%9Fit%C2%B0%20%C2%A8ech%C3%96%20s%20Romy%20a%20teorie%20integrace.pdf> s. 1

²⁰⁹ *Od multikulturalismu k občanské integraci. Změny v západoevropských politikách integrace přistěhovalců* [online]. Andrea Baršová- Pavel Barša [cit. 2018-03-08]. Dostupné z:

<http://socstudia.fss.muni.cz/dokumenty/080229144149.pdf> s. 58

²¹⁰ Tamtéž, s. 60

²¹¹ HOLÝ, Ladislav. *Malý český člověk a skvělý český národ: národní identita a postkomunistická transformace společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. Studie (Sociologické nakladatelství). s. 93

Jako oficiální dokument ministerstva vnitra v roce 2015 si stanovila samotná vláda ČR ve svých zásadách migrační strategie, podle které „*dostojí povinnosti zajistit občanům v rámci své migrační politiky klidné soužití s cizinci a díky účinné integraci zabrání vzniku negativních sociálních jevů; zajistí bezpečnost občanů a efektivní vynucování práva v oblasti nelegální migrace; dostojí svým závazkům v oblasti azylu; dostojí mezinárodním a evropským závazkům v oblasti migrace a aktivně se zapojí do celoevropských debat a hledání společných řešení...*“²¹²

Tento dokument vychází z mezinárodního členství v různých organizacích a zahraniční politika ČR v oblasti migrace tedy není samostatnou kapitolou v evropském prostoru, nýbrž je součástí většího celku. Česká politická reprezentace spolupracuje na řešení migrační krize s ostatními evropskými zeměmi, především členskými státy EU. Mimo EU diskutuje také některé důležité otázky v rámci uskupení Visegrádské čtyřky (V4). Jde o regionální uskupení čtyř středoevropských států: České republiky, Slovenska, Polska a Maďarska. Podepsáním její deklarace „*o úzké spolupráci na jejich cestě k evropské integraci*“ v roce 1991 se v ní V4 zavázala ke spolupráci, po vstupu do EU vyjádřila snahu o rozvoj stability a spolupráce.²¹³ V období vrcholu migrační krize vystupovala jako kritik nepřiměřených řešení EU, V4 kritizovala především podcenění hrozeb a nepřiměřené reakce ze strany evropských orgánů. Shodla se na obecných řešeních migrační krize: posílení vnějších hranic Schengenu, řešení konfliktu v krizových oblastech, boji proti převaděčství...²¹⁴ Problematice migračního tlaku napomohla mimo destabilizaci blízkovýchodních oblastí také nestabilita jižních oblastí Evropy. EU a státy v Evropě musí více než kdy předtím cílit na účinnou humanitární a bezpečnostní politiku. Důležitou roli v tom hrají evropské orgány jako Evropská rada, která má na starosti strategické priority, Rada EU ve spolupráci s vládami třetích zemí či Evropská Komise. Efektivní naplňování cílů EU jako jsou spolupráce se zeměmi původu migrantů, posílení vnějších hranic EU, boje proti

²¹² *Strategie migrační politiky České republiky* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: www.mvcr.cz/migrace/soubor/strategie-migracni-politiky-ceske-republiky.aspx s. 2

²¹³ *Visegrádská čtyřka (V4)* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/visegradska-ctyrka-v4.aspx>

²¹⁴ *Reakce zemí Visegrádské čtyřky na náhlou změnu bezpečnostního prostředí v Evropě je nepřesvědčivá* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.evropskehodnoty.cz/reakce-zemi-visegradske-ctyrky-na-nahlou-zmenu-bezpecnostniho-prostredi-v-evrope-je-nepresvedciva/>

převaděčství, reforma společného evropského azylového systému, ale především podpora a respektování národního státu může přinést řešení migrační krize.²¹⁵

Přes všechny tyto snahy se ukázalo, že Evropa nebyla nijak připravena na migrační krizi, která byla největší od konce druhé světové války. Její azylový systém se ukázal jako neefektivní. Projevilo se to také ve špatné koordinaci velkého přílivu migrantů. Jako hlavní příčinu, proč se příchozí lidé nezastavili v první bezpečné evropské zemi, můžeme označit převážně ekonomické důvody. Z velkého přílivu migrantů se ukázaly negativní fenomény, které měly za následek ohrožení bezpečnosti obyvatel, nárůst kriminální aktivity nebo posílení extremistických subjektů ve společnosti. Z tohoto důvodů začali evropští představitelé hledat také pozitivní důsledky migrace, například řešení stárnoucí populace v Evropě či obsazení nepopulárních pracovních míst. Zdali měla migrační krize více pozitivních či negativních dopadů lze hodnotit až po určité době. Tyto důsledky můžeme vidět již v jejím průběhu, jaké ale budou mít dopad na budoucnost, můžeme jen těžko odhadnout.

Evropská migrační krize otevřela mnohé otázky, které se do té doby diskutovaly pouze na určité úrovni v intelektuálních a politických kruzích. Od roku 2015 se stala hlavním tématem společnosti, které mělo jistý dopad na veřejné mínění a její nálady. Právě informovanost veřejnosti a otevřená diskuze ve společnosti může vést k otevření někdy nepříjemných otázek a snaze jejich společného řešení. Velkým problémem v této oblasti jsou předsudky a nenávisť k cizímu způsobena neinformovaností a strachem. Je důležité předávat vzájemné znalosti a poznatky k dané problematice a vést o tomto problému celospolečenskou diskuzi, jež bude naslouchat různým názorovým proudům v rámci veřejného mínění. Ochota hledat kompromisy a najít jednotné řešení se v této době jeví jako jeden z největších problémů společnosti.

²¹⁵ *Úsilí o řešení problematiky migračních tlaků* [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z:

<http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/>

Závěr

Cílem této bakalářské práce je charakterizovat evropskou migrační krizi v období let 2014/2015. Hlavní pozornost této práce je věnována samotnému průběhu této události ve zmiňovaném období. Tu nastiňuje hlavní část této práce ve čtvrté kapitole. Mimo konflikt na Blízkém Východě přispěly k rozsahu této krize také nelegální převaděčství a využití moderních sdělovacích technologií a prostředků. Evropa nebyla připravena na tuto největší migrační krizi od konce druhé světové války. Cíl bakalářské práce byl v daném rozsahu naplněn.

Historickým kontextem a zkušenostmi s problematikou migrace v evropském prostoru se zabývá první kapitola této práce; migrace není novým fenoménem. O aspektech migrační krize pojednává druhá kapitola, ve které se poukazuje na rizika velkého přílivu migrantů. Reakci na tyto problémy se z hlediska Evropské Unie zabývá následující kapitola, jejímž cílem je poukázat na nepřípravenost této instituce efektivně zvládnout migrační krizi, přestože má dlouhodobou působnost v oblasti imigračních a integračních politik svých členských států. Poslední dvě kapitoly této práce mají za cíl poukázat na fenomény, které se dávají do souvislosti s migrační krizí, a jež mají různorodé dopady na politiku a veřejné mínění dané země, například České republiky zmíněné v poslední kapitole. Každá z těchto migračních politik evropských zemí je ovlivněna členstvím v mezinárodních organizacích a ratifikováním závazných mezinárodních dokumentů, jako například Ženevská úmluva o právním postavení uprchlíků.

Problematika migrační krize vyvolává také otázku dodržování základních lidských práv a svobod. Svou hodnotu zde má také fenomén multikulturalismu, kde si pokládáme otázku, nakolik je soužití různých kultur na jednom místě v rámci migrační krize možné. Tento koncept má přesah do poměru mezi vlastním nebo cizím, domácím obyvatelem nebo cizincem. Dnes se tento případ jeví jako jeden z nejtěžších politických problémů současnosti.

Seznam použitých zkratek

IOM- Mezinárodní organizace pro migraci

EU- Evropská Unie

OSN- Organizace spojených národů

UNHCR- Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky

Program INTI 2003- Příručky dobré praxe v oblasti integrace

CEAS- Společný evropský azylový systém

ČR- Česká republika

USA- Spojené státy americké

MOAS- Organizace na pomoc migrantům překonávajícím moře

MFS- Lékaři bez hranic

BAMF- Spolkový úřad pro migraci a uprchlíky

IKEA- Švédská nábytkářská firma

AfD- Alternativa pro Německo

SPD- Hnutí svoboda a přímá demokracie Tomia Okamury

NATO- Severoatlantická aliance

HDP- Hrubý domácí produkt

V4- Visegrádská čtyřka

Prameny a literatura

BARŠA, Pavel. *Politická teorie multikulturalismu*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. Politologická řada. ISBN 80-7325-020-9.

BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. ISBN 80-210-3875-6.

BARŠA, Pavel. *Západ a islamismus: střet civilizací, nebo dialog kultur?*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. Politologická řada. ISBN 80-85959-96-8.

BADE, Klaus J. *Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Utváření Evropy. ISBN 80-7106-559-5.

PÍTROVÁ, Lenka. *Aktuální právní aspekty migrace*. Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7502-162-5.

UHEREK, Zdeněk, Věra HONUSKOVÁ, Šárka OŠTÁDALOVÁ a Vladislav GÜNTNER. *Migrace: historie a současnost*. Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016. Moderní dějiny (Občanské sdružení PANT). ISBN 978-80-905942-9-6.

JANÁČKOVÁ, Stanislava, Jan SKOPEČEK, Martin SLANÝ, et al. *Masová imigrace: záchrana, nebo zkáza Evropy?*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-7542-007-7.

HOLÝ, Ladislav. *Malý český člověk a skvělý český národ: národní identita a postkomunistická transformace společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-97-4.

PÍTROVÁ, Lenka. *Aktuální právní aspekty migrace*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. ISBN 978-80-7502-162-5.

BAUMAN, Zygmunt. *Cizinci před branami*. Přeložila Zuzana GABAJOVÁ. V Olomouci: Broken Books, 2017. ISBN 978-80-906307-2-7.

KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. Sociologické aktuality. ISBN 978-80-7419-249-4.

KINGSLEY, Patrick. *Nová Odyssea: příběh uprchlické krize v Evropě*. Přeložila Dominika KŘEŠŤANOVÁ. Zlín: Kniha Zlín, 2017. Téma (Kniha Zlín). ISBN 978-80-7473-519-6.

ARENDT, Hannah. *Původ totalitarismu I-III*. 2. vyd. Přeložil Jana FRAŇKOVÁ. Praha: OIKOYMENH, 2013. Knihovna novověké tradice a současnosti. ISBN 978-80-7298-483-1.

CABADA, Ladislav a Michal KUBÁT. *Úvod do studia politické vědy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-076-5.

KLAUS, Václav a Jiří WEIGL. *Stěhování národů s.r.o.: stručný manuál k pochopení současné migrační krize*. Ilustroval Jiří SLÍVA. Velké Přílepy: Olympia, 2015. ISBN 978-80-7376-422-7

Elektronické zdroje

Kolonialismus a dekolonizace [online]. [cit. 2018-02-06]. Dostupné z:

http://www.mvi.estranky.cz/clanky/5_-kolonialismus-a-dekolonizace.html

Marrano [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.dictionary.com/browse/marrano>

Merkantilismus a jeho vliv na vývoj státu a vedení války [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/merkantilismus-a-jeho-vliv-na-vyvoj-statu-a-vedeni-valky.html>

Pronásledování německých židů po převzetí moci nacisty [online]. [cit. 2018-02-03].

Dostupné z: <https://www.holocaust.cz/dejiny/konecne-reseni-zidovske-otazky/konecne-reseni-zidovske-otazky-v-evrope/pronasledovani-nemeckych-zidu-po-prevzeti-moci-nacisty/>

Enoch Powell měl pravdu: Slavná řeč o imigraci a "potocích krve" v Británii. Černý muž bude mít bič nad bílým mužem: Rivers of Blood [online]. [cit. 2018-01-21]. Dostupné z: <http://www.euportal.cz/Articles/2624-enoch-powell-mel-pravdu-slavna-rec-o-imigraci-a-potocich-krve-.aspx>

Přehled významných mezikontinentálních, mezinárodních a vnitrostátních migrací [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z:

https://is.muni.cz/el/1431/jaro2004/Z0044/29000/Mobilita_2.pdf

Evropská sociální charta [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z:

https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ochrana_osob/Umluvy/Evropska_socialni_charta.pdf

Urbanizace [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z:

https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=57099

Co je veřejnost, publikum, masa, skupina, dav [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z:

<http://mediagram.cz/uzivatele/co-je-verejnost>

Pracovní migrace: Migrace a její hlavní aspekty [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=71617

Současní migranti chtějí jen využívat sociální stát [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/soucasni-migranti-chteji-jen-vyuzivat-socialni-stat-pcn-/tema.aspx?c=A150615_131911_pozice-tema_lube

Josef Mlejnek jr.: Kdo je vlastně ekonomický migrant? [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/plus/nazory/zprava/josef-mlejnek-jr-kdo-je-vlastne-ekonomicky-migrant--1531259>

Ekonomičtí migranti jsou mýtus. 80 % lidí do Evropy prchá, tvrdí zpráva [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/uprchlici-ekonomicti-migranti-valka-evropa-libye-f7q-/zahranicni.aspx?c=A170708_101904_zahranicni_fka

Ženevská úmluva o právním postavení uprchlíků. Encyklopedie migrace [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://encyklopedie.org/zenevska-umluva-o-pravnim-postaveni-uprchliku/>

Úmluva o právním postavení uprchlíků. OSN [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/uprchlici.pdf>.

Non-refoulement. Encyklopedie migrace [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://encyklopedie.org/non-refoulement/>

Humanitární krize a občanská válka v Sýrii: dopady a vliv na migrační krizi v Evropě [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://casopiszsfsfu.zsf.jcu.cz/kontakt/administrace/clankyfile/20171121152636965373.pdf>

Loni zemřelo o čtvrtinu více uprchlíků, pašeráci totiž stále více riskují [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/uprchlici-umrti-2016-pocet-mrtvych-iom-dsp-/zahranicni.aspx?c=A170317_130727_zahranicni_pas

Pašování migrantů: velmi výnosná branže s malým rizikem [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/pasovani-migrantu-velmi-vynosna-branze-s-malym-rizikem_433998.html

Nebezpečné čluny made in China. Zastavte obchod s pašeráky lidí, žádá Evropa Peking [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/paseraci-prevazeji-migranty-levnymi-cluny-z-ciny_1705051446_mls

Směrnice Rady 2001/51/ES ze dne 28. června 2001, kterou se doplňuje článek 26 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.eurlex.cz/dokument.aspx?celex=32001L005>

Proč se tolik uprchlíků topí? A proč neletí? [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.nechtenasbyt.cz/proc-se-tolik-uprchliku-topi-a-proc-neleti/>

Země EU nadále prodlouží hraniční kontroly v "schengenu" [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/zeme-eu-nadale-prodlouzi-hranicni-kontroly-v-schengenu_416764.html

OSN žádá Facebook a další, aby narušili aktivity pašeráků lidí [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/osn-zada-facebook-a-dalsi-aby-narusili-aktivity-paseraku-lidi/1560468>

Xenofobie a rasismus: charakteristika [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.nicm.cz/xenofobie-a-rasismus-charakteristika>

Neziskové organizace tento týden dopravily do Itálie už 4600 migrantů [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/443377-neziskove-organizace-tento-tyden-dopravily-do-italie-uz-4-600-migrantu.html>

Mediterranean sea arrivals [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean>

Uprchlický tábor u Calais se mění v město, mají tu obchody i kostel [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/uprchlici-calais-utecenecky-tabor-new-jungle-fn2-/zahranicni.aspx?c=A150731_163349_zahranicni_aba

Mapa největších uprchlických táborů světa [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/clanky/1786-mapa-nejvetsich-uprchlickych-taboru-sveta.htm>

Uprchlíci v Calais se snaží dostat do nákladních aut, řidiči jsou ohroženi [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/uprchlici-v-calais-se-snazi-dostat-do-nakladnich-aut-ridici-jsou-ohrozeni_201505221501_jpiroch

Azylové právo a právo týkající se migrace [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/azylove-pravo-a-pravo-tykajici-se-migrace?browser=mobi>

Zelené knihy [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.bozpinfo.cz/zelene-knihy>

Časová osa – reakce na migrační tlaky: 2015 [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>

Mimořádné zasedání Evropské rady konané dne 23. dubna 2015 – prohlášení [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2015/04/23/special-euco-statement/>

Evropský program pro migraci [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_cs.pdf

Společná migrační politika EU [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.spcr.cz/aktivity/evropske-a-mezinarodni-vztahy/eu-infoservis/evropska-komise/8350-spolecna-migracni-politika>

(EASO) Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: https://epso.europa.eu/apply/job-offers/institutions-and-agencies/1437-easo_cs

Evropský pakt o přistěhovalectví a azylu [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=CS&f=ST%2013440%202008%20INIT>

Dublinský systém [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dublinsky-system.aspx>

Evropská solidarita: systém pro relokaci uprchlíků [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/2_eu_solidarity_a_refugee_relocation_system_cs.pdf

Co je Schengen [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>

Řecko na cestě z krize 2009-2015 [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://euractiv.cz/factsheet/ekonomika-a-euro/recka-dluhova-krize-mesic-po-mesici-000124/>

Omezující opatření EU v reakci na krizi na Ukrajině [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/ukraine-crisis/>

Lisabonská smlouva: Konsolidovaný text smlouvy o Evropské Unii a smlouvy o fungování Evropské Unie ve znění Lisabonské smlouvy [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/ls-konsolid-2196.pdf

MIGRACE: Pozitivní a negativní dopady [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/migrace-pozitivni-a-negativni-dopady-dsu-p_zahranici.aspx?c=A150908_204229_p_zahranici_wag

Imigrace do Evropské Unie a výzvy pro demografické modelování [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.czechdemography.cz/res/archive/002/000328.pdf?seek=1485543415>

Od multikulturalismu k občanské integraci: Změny v západoevropských politikách integrace přistěhovalců [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z:

<http://socstudia.fss.muni.cz/dokumenty/080229144149.pdf>

Proč se podporuje multikulturalismus?: Většinou kvůli špatným cílům [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.rodon.cz/pdf/clanek.php?id=5432>

Aktuální mapy konfliktu v Sýrii a Iráku/Up-to-date maps of conflict in Iraq and Syria [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://blizky-vychod.blogspot.cz/2015/11/aktualni-mapy-syrsko-irackeho.html>

INFOGRAPHIC: The facts about asylum seekers in Europe [online]. [cit. 2018-02-24].

Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/development-policy/infographic/infographic-the-facts-about-asylum-seekers-in-europe/>

World at War [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.unhcr.org/556725e69.html>

Arabské jaro [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.vyznam-slova.com/Arabsk%C3%A9%20jaro>

Rekordní počet uprchlíků ve světě. Více než polovina z nich jsou děti [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/rekordni-pocet-uprchliku-ve-svete-vice-nez-polovina-z-nich-jsou-deti/>

Občanská válka v Libyi do tří týdnů skončí, dohodly se znesvářené vlády [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/konec-krize-v-libyi-0op-/zahranicni.aspx?c=A150812_201032_zahranicni_mlb

Ve Středozeří se potápějí další lodě, stovkám běženců hrozí smrt [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/ve-stredozemnim-mori-se-potapi-dalsi-lod-zatim-je-20-obeti-pkl-zpravy-svet.aspx?c=A150420_141009_ln_zahranici_rof

10 otázek a odpovědí - Migrační krize: Ohledně migrace a uprchlictví se šíří velké množství zpráv, vedle pravdivých se však objevují i mnohé mýty [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.amnesty.cz/newweb/migrace/migrace-myty-a-fakta?d=2015-11>

Kolik migrantů přišlo v roce 2015 do Evropy [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/grafika-uprchlici-2015/r~8bf2c0b2d0ce11e59c4a002590604f2e/>

Migrační krize EU: Statistiky [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20170629STO78630/migracni-krize-eu-statistiky>

Středomořská migrační trasa nikdy nebyla tak vytížená jako nyní, upozorňuje šéf Frontexu [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/stredomorska-migracni-trasa-nikdy-nebyla-tak-vytizena-jako-nyni-upozornuje-sef-frontexu_201606281037_kbrezovska

Balkánská trasa [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://encyklopedie.org/balkanska-trasa/>

OSN: Přes moře letos do Evropy dorazil milion uprchlíků. Nejvíce jich prošlo přes Řecko [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-65036850-osn-pres-more-letos-do-evropy-dorazilo-milion-uprchliku-nejvice-jich-proslo-pres-recko>

Asylum in the EU [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/6996925/3-18092015-BP-EN.pdf/b0377f79-f06d-4263-aa5b-cc9b4f6a838f>

Asylum in the EU Member States [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7105334/3-10122015-AP-EN.pdf/04886524-58f2-40e9-995d-d97520e62a0e>

Počet uprchlíků, kteří připluli do Řecka, klesl o polovinu [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/389394-pocet-uprchliku-kteri-pripluli-do-recka-klesl-o-polovinu.html>

Statistika migrace a migrující populace [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/cs

Švédsko je rájem imigrantů, Česko v novém žebříčku silně zaostává [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/zebricek-zemi-imigranti-cesko-svedsko-uprchlici-fus-zahranicni.aspx?c=A170711_152302_zahranicni_aba

Od roku 2014 ve Středozemním moři utonulo 10 tisíc migrantů [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/od-roku-2014-ve-stredozemnim-mori-utonulo-10-tisic-migrantu_386439.html

Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/frontex_cs

Petr Honzejek: Uprchlíci ve Středozemním moři jsou i problémem Česka [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://brno.rozhlas.cz/petr-honzejek-uprchlici-ve-stredozemnim-mori-jsou-i-problemem-ceska-6558444>

Lékaři bez hranic společně s MOAS zachránili během první záchranné akce 369 lidí [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.lekari-bez-hranic.cz/cz/clanek/lekari-bez-hranic-spolecne-s-moas-zachranili-behem-prvni-zachranne-akce-369-lidi>

Balkánská trasa [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://migrace.charita.cz/pomoc-v-zahranici/balkanska-trasa/>

Přes moře do Evropy se nejčastěji vydávají syrští uprchlíci. Člověk v tísní jim pomáhá přímo v Sýrii [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/co-delame/humanitarni-a-rozvojova-pomoc/pres-more-do-evropy-se-nejcasteji-vydavaji-syrsti-uprchlici-clovek-v-tisni-jim-pomaha-primo-v-syrii-2131gp>

"Wir schaffen das" – Ein Satz, der polarisiert [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.tagesspiegel.de/politik/angela-merkel-und-die-fluechtlingspolitik-wir-schaffen-das-ein-satz-der-polarisiert/14475082.html>

Evropa to zvládne, pronesla Merkelová ve své životní řeči [online]. [cit. 2018-02-24].

Dostupné z: <http://forum24.cz/evropa-to-zvladne-pronesla-merkelova-ve-sve-zivotni-rci/>

Merkelová čelí kritice za otevření hranic. Kabinet povolává na pomoc čtyři tisíce vojáků [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/nemecka-policie-je-v-pohotovosti-zeme-o-vikendu-ocekava-prichod-40-tisic-uprchliku-ggm-/zpravy-svet.aspx?c=A150911_193751_In_zahranici_ele

Asylgeschäftsstatistik für den Monat Dezember 2015 und das Berichtsjahr 2015 [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:

http://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Downloads/Infothek/Statistik/Asyl/201512-statistik-anlage-asyl-geschaeftsbericht.pdf?__blob=publicationFile

Uprchlické kvóty v malém. Svůj příděl dostanou i nejchudší země Německa [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:

https://zpravy.idnes.cz/jak-si-nemecko-deli-uprchliky-dj3-/zahranicni.aspx?c=A150916_124512_zahranicni_mlb

Jste neúnosně pomalí, vyčítá Berlín kvůli migrantům Evropské unii [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:

https://zpravy.idnes.cz/nemecko-kritizuje-evropskou-unii-kvuli-migrantum-fwe-/zahranicni.aspx?c=A150823_140438_zahranicni_mlb

Kolín nad Rýnem čelil na Silvestra vlně hromadného sexuálního obtěžování [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:

<http://tydenikpolicie.cz/kolin-nad-rynem-celil-na-silvestra-vlne-hromadneho-sexualniho-obtezovani/>

Do Makedonie pronikly v posledních letech tisíce uprchlíků, zoufale se snaží dostat dál [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/378441-do-makedonie-pronikly-v-poslednich-dnech-tisice-uprchliku-zoufale-se-snazi-dostat-dal.html>

Makedonie začala stavět plot na hranici s Řeckem [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1626734-makedonie-zacala-stavet-plot-na-hranici-s-reckem>

Maďaři kvůli přílivu uprchlíků schválili nasazení armády u hranic [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/do-madarska-prislo-za-vikend-19-tisic-migrantu-fnr-/zahranicni.aspx?c=A150921_122415_zahranicni_ert

Maďaři začali stavět plot proti uprchlíkům [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/iCURQ/madari-zacali-stavet-plot-proti-uprchlikum>

Maďaři dostavěli plot na chorvatské hranici. Zřejmě nasadí i armádu [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/madari-postavili-plot-na-hranici-s-chorvatskem-flk-/zahranicni.aspx?c=A151015_165819_zahranicni_jkk

Maďarsko kvůli migrantům vyhlásilo krizový stav, Srbsko hrozí armádou [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/madarsko-zprisnuje-zakony-proti-migrantum-uvazuje-o-krizovem-stavu-1jy-/zahranicni.aspx?c=A150915_063413_zahranicni_jpl

Maďarská zeď zastavila lidskou vlnu, uprchlíci zamířili do Chorvatska [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/uprchlici-hledaji-nove-cesty-do-zapadni-evropy-moznosti-je-chorvatsko-1mi-/zahranicni.aspx?c=A150916_071230_zahranicni_san

Nezavíráme hranice, jen zábranami usměrníme tok migrantů, tvrdí Slovinci [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/zabrany-na-hranicich-uprchlici-slovinsko-f1t-/zahranicni.aspx?c=A151111_113332_zahranicni_mbt

Slovinci za den napočítali dvanáct tisíc uprchlíků, EU žádají o posily [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/slovinsko-zada-eu-o-policejni-pomoc-d65-/zahranicni.aspx?c=A151022_082704_zahranicni_ert

Pokud se uprchlická krize nevyřeší, zasáhneme silou, varuje Rakousko [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/rakousko-pouziti-sily-uprchlicka-krize-f0v-/zahranicni.aspx?c=A150929_155245_zahranicni_aba

Už i Rakousko staví plot. Chce usměrnit proud běženců ze Slovinska [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/rakousko-postavi-plot-na-slovinske-hranici-chce-umernit-tok-migrantu-1mv-/zahranicni.aspx?c=A151113_161051_zahranicni_fka

Rakušané kvůli uprchlíkům povolali armádu, Slovinci zavádějí kontroly [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/uprchlicka-krize-v-nemecku-a-rakousku-d8o-/zahranicni.aspx?c=A150914_084420_zahranicni_ert

Na Slovensko dorazili z Rakouska první azylanti [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/380952-na-slovensko-dorazili-z-rakouska-prvni-azylanti.html>

Slovensko je ochotné přijmout 200 uprchlíků ze Sýrie, ale jen křesťanů [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/slovensko-je-ochotne-prijmout-200-uprchliku-ze-syrie-ale-jen-krestanu-201508201314_mtaborska

Pachatel dvoji vraždy ve Švédsku měl být brzy deportován [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/pachatel-dvoji-vrazdy-ve-svedsku-mel-byt-brzy-deportovan/r~60ff6c1e412e11e5b440002590604f2e/>

Stockholm už není bezpečný. Švédská policie přiznala, že neuhlídá pořádek [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/392947-stockholm-uz-neni-bezpecny-svedska-policie-priznala-ze-neuhlida-poradek.html>

Do španělské enklávy na severu Afriky pronikly desítky běženců [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/382386-do-spanelske-enklavy-na-severu-afriky-pronikly-desitky-bezencu.html>

Francie a Itálie: Uprchlíci v Calais jsou problém celé EU [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/46/26098/clanek/francie-a-italie-uprchlici-v-calais-jsou-problem-cele-eu>

Migrační krize na hranicích Francie a Británie: Země od EU obdrží stamiliony eur [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://euractiv.cz/clanky/vnitro-a-spravedlnost/migracni-krize-na-hranicich-francie-a-britanie-zeme-od-eu-obdrzi-stamiliony-eur-012817/>

Valletský summit o migraci, 11.–12. 11. 2015 [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/international-summit/2015/11/11-12/>

Nelegalita pobytu cizinců a trestní sankce [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/nelegalita-pobytu-cizincu-a-trestni-sankce>

Data: Migrační krize na hranicích EU v číslech [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://euractiv.cz/clanky/aktualne-v-eu/data-migracni-krize-na-hranicich-eu-v-cislech-012646/>

Balkánská trasa [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://encyklopedie.org/balkanska-trasa/>

Expertka: Uprchlík má právo na ochranu, zemi by si ale vybírat neměl [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1578628-expertka-uprchlik-ma-pravo-na-ochranu-zemi-si-ale-vybirat-nemel>

Migrace [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://encyklopedie.org/migrace/>

Regularizace nelegální migrace [online]. [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://migraceonline.cz/cz7/temata/regularizace>

Evropská komise - Tisková zpráva: Evropská Komise podniká kroky k vyřešení uprchlické krize [online]. Štrasburk, 9. září 2015 [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5596_cs.pdf

Jak Češi vnímají EU [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9052/sekce/jak-cesi-vnimaji-eu/>

Papež po křížové cestě v Koloseu: Uprchlíci nacházejí jen Piláty, kteří si myjí ruce [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1735903-papez-po-krizove-ceste-v-koloseu-uprchlici-nachazeji-jen-pilaty-kteri-si-myji-ruce>

Připomeňte si největší teroristické útoky, spáchané v posledních třech letech v Evropě [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/pripomente-si-nejvetsi-teroristicke-utoky-spachane-v-poslednich-trech-letech-v_1708172145_per

Svědci o střelbě v Kodani: arabský křik, krvácející policista a panika [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/vypoved-svedku-o-teroru-v-kodani-d40-zahranicni.aspx?c=A150215_113532_zahranicni_ert

V Paříži útočil Islámský stát. Nikdy nebudete žít v míru, hrozí ve videu [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/islamsky-stat-ve-videu-hrozi-francii-dsf-zahranicni.aspx?c=A151114_104055_zahranicni_ert

Tomáš Šmíd: Základní fakta o Islámském státu v Iráku a Sýrii (ISIS) [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://polit.fss.muni.cz/zakladni-fakta-o-islamskem-statu-v-iraku-a-syrii-isis/>

Minniti: Migrační krize a terorismus spolu nesouvisejí [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/migracni-krize-a-terorismus-spolu-nesouvisaji-zaznelo-v-italii_425096.html

Bojovat za Islámský stát? Český zákon na to má velmi tvrdé tresty [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/368720-bojovat-za-islamsky-stat-cesky-zakon-na-to-ma-velmi-tvrde-tresty.html>

Pravidla EU týkající se teroristických trestných činů a souvisejících trestů [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM%3A133168>

Týden v Evropské Unii: Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/gallery/84/25240-newsletter_sez_cislo_208.pdf

Postoje k imigrantům a dopadům migrace v evropských zemích [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006 [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/e84e7b3446816ca08509c5c7e1c2f23261d838d0_581_106chaloupkova21.pdf

Volby ovlivnila migrační krize, uznala Merkelová. Na své politice trvá [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/volby-migranti-merkelova-0hx-/zahranicni.aspx?c=A160314_145010_zahranicni_aha

Orbán: Maďarsko se bojí, Evropa se bojí - ale migranti jsou problém Německa [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/orban-madarsko-se-boji-evropa-se-boji-ale-migranti-jsou-problem-nemecka-1zu-/zpravy-svet.aspx?c=A150903_115112_ln_zahranici_msl

Proč se Evropa posouvá doprava aneb Dopady migrační krize [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://forum24.cz/proc-se-evropa-posouva-doprava-aneb-dopady-migracni-krize/>

Azyl a uprchlictví [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/azyl-a-uprchlictvi-16414.html>

Nelegální migrace přes státní hranice ČR [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556709/141410k7cj.pdf/9bdb06f2-3ad4-49a3-bce5-a34cedfd705e?version=1.0>

Metodika- Nelegální migrace [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/metodika-nelegalni-migrace>

EU chce zavést kvóty na přerozdělení uprchlíků, Češi jsou rázně proti [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://euractiv.cz/clanky/aktualne-v-eu/eu-chce-zavest-kvoty-na-prerozdeleni-uprchliku-cesti-europoslanci-jsou-razne-proti-012642/>

Uprchlické kvóty: V Česku skončí ze 30 uprchlíků čtyři – většina neprošla prověrkou, další k nám nechtějí [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1767679-uprchlicke-kvoty-v-cesku-skonci-ze-30-uprchliku-ctyri-vetsina-neprosla-proverkou>

Zpráva o extremismu na území ČR v roce 2015 [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vyrocní-zpráva-o-extremismu-na-území-česke-republiky-v-roce-2015.aspx>

Soužití Čechů s Romy a teorie integrace [online]. Pavel Barša [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.politologickycasopis.cz/userfiles/file/1998/3/1998-3-5-Bar%C3%81a-Sou%C3%9Fit%C2%B0%20%C2%A8ech%C3%96%20s%20Romy%20a%20teorie%20integrace.pdf>

Od multikulturalismu k občanské integraci. Změny v západoevropských politikách integrace přistěhovalců [online]. Andrea Baršová- Pavel Barša [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://socstudia.fss.muni.cz/dokumenty/080229144149.pdf>

Strategie migrační politiky České republiky [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: www.mvcr.cz/migrace/soubor/strategie-migracni-politiky-ceske-republiky.aspx
Visegrádská čtyřka (V4) [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/visegradska-ctyrka-v4.aspx>

Reakce zemí Visegrádské čtyřky na náhlou změnu bezpečnostního prostředí v Evropě je nepřesvědčivá [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.evropskehodnoty.cz/reakce-zemi-visegradske-ctyrky-na-nahlou-zmenu-bezpecnostniho-prostredi-v-evrope-je-nepresvedciva/>

Úsilí o řešení problematiky migračních tlaků [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/>

Trend: Quarterly detections of illegal border crossing, 2014-2016 [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <https://martinplaut.files.wordpress.com/2017/01/frontex-migration-2016.jpg?w=816>

Evropská migrační krize 2015 [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_of_the_European_Migrant_Crisis_2015.png#/media/File:Map_of_the_European_Migrant_Crisis_2015_\(cs\).png](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_of_the_European_Migrant_Crisis_2015.png#/media/File:Map_of_the_European_Migrant_Crisis_2015_(cs).png)

File: Number of (non-EU) asylum seekers in the EU and EFTA Member States, 2014 and 2015 (thousands of first time applicants) [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File: Number_of_\(non-EU\)_asylum_seekers_in_the_EU_and_EFTA_Member_States,_2014_and_2015_\(thousands_of_first_time_applicants\)_YB16.png&oldid=281311](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File: Number_of_(non-EU)_asylum_seekers_in_the_EU_and_EFTA_Member_States,_2014_and_2015_(thousands_of_first_time_applicants)_YB16.png&oldid=281311)

Immigration by citizenship, 2015 [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z:

[http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Immigration_by_citizenship_2015_\(%C2%B9\).png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Immigration_by_citizenship_2015_(%C2%B9).png)

News Release: 13 800 migrants rescued in Central Med last week [online]. [cit. 2018-03-30].

Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/media-centre/news-release/13-800-migrants-rescued-in-central-med-last-week-ACfEBV>

Seznam příloh

Příloha č. 1 : Trend nelegálních přechodů hranic evropského prostoru v letech 2014-2016

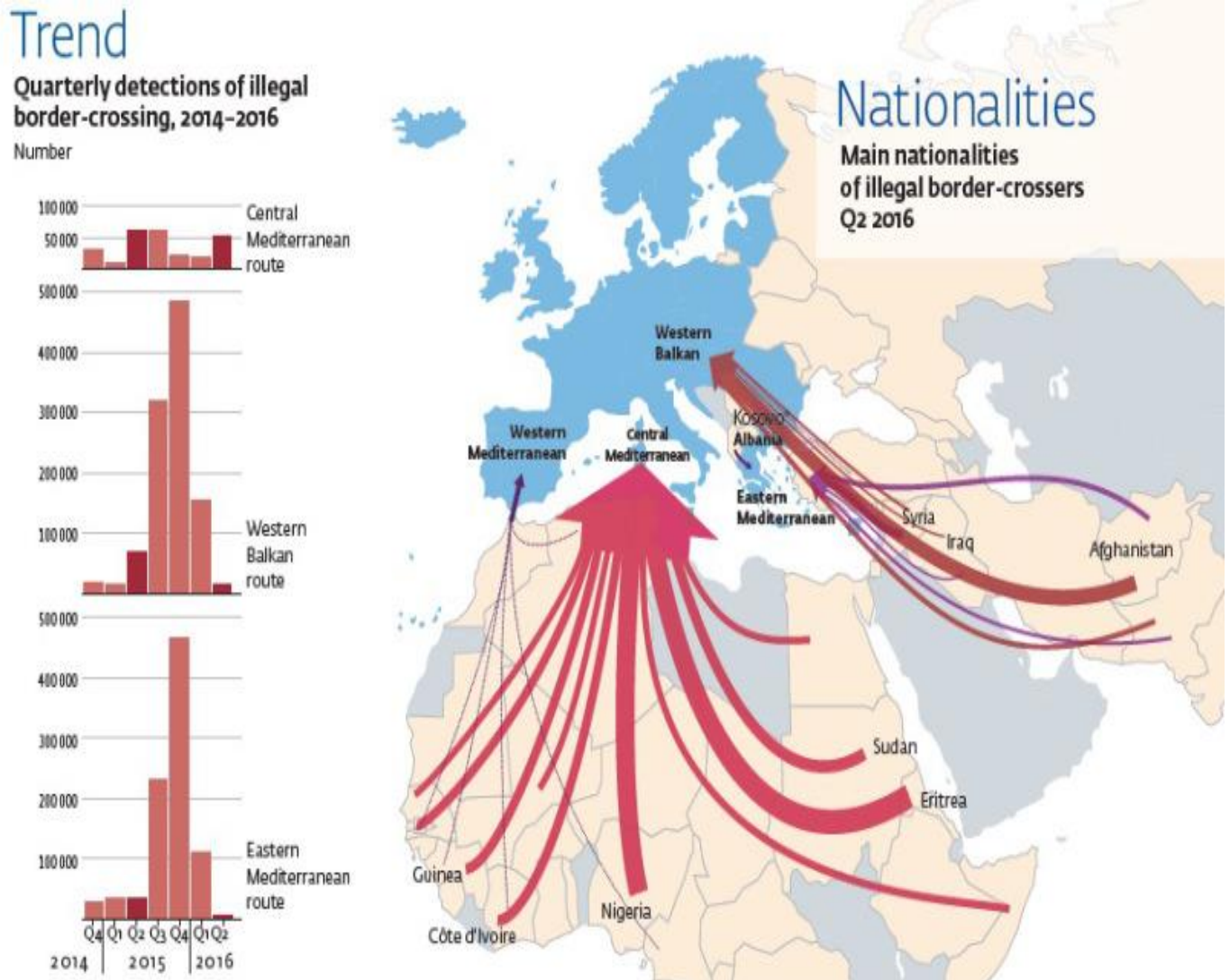
Příloha č. 2 : Mapa evropské migrační krize v roce 2015

Příloha č. 3 : Počet žádostí o azyl v evropských státech 2014-2015

Příloha č. 4 : Počty imigrantů v jednotlivých zemích Evropy za rok 2015

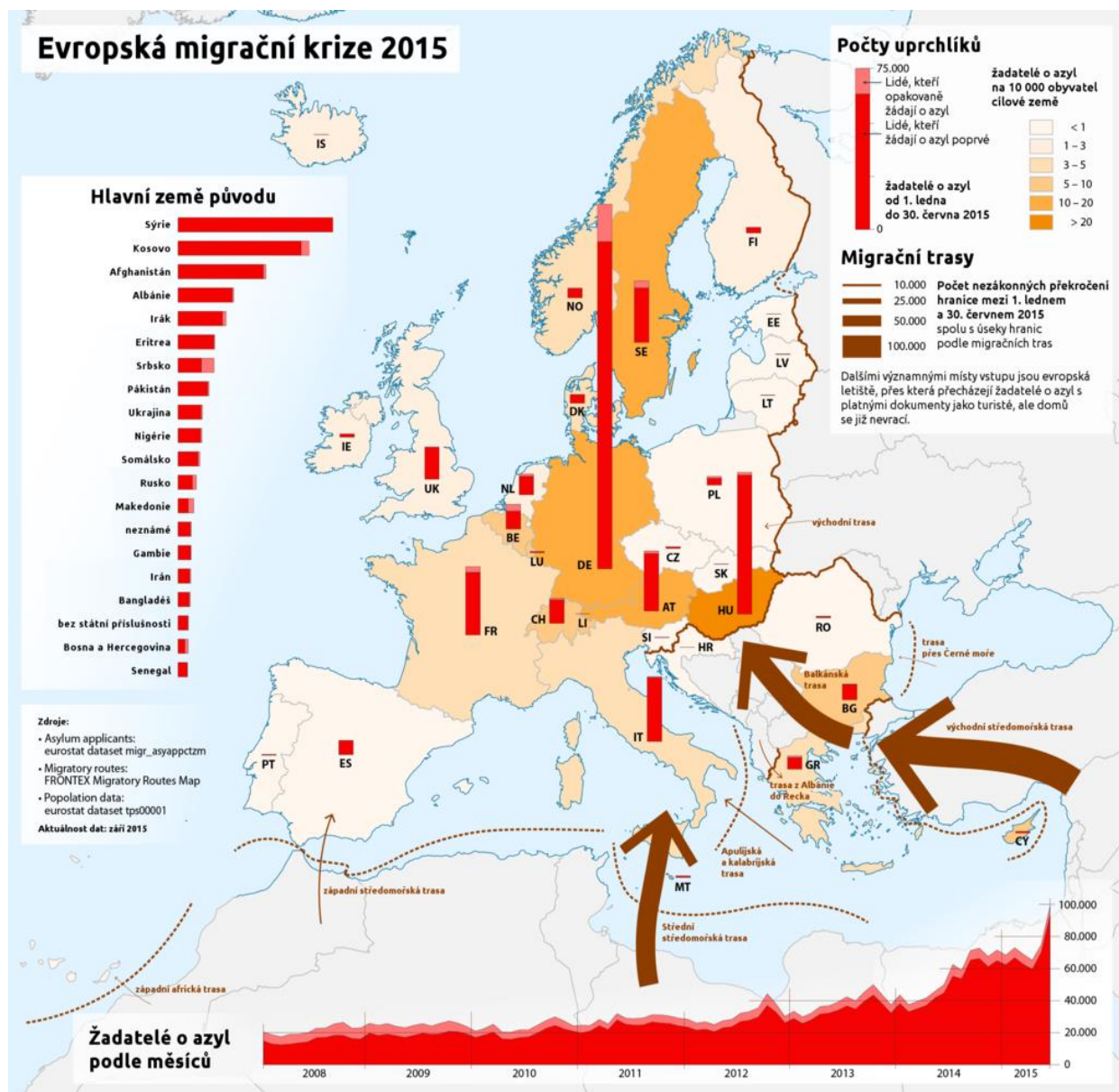
Příloha č. 5 : Záchrané operace Frontexu ve Středozezemním moři

Příloha č. 1 : Trend nelegálních přechodů hranic evropského prostoru v letech 2014-2016

Zdroj: *Trend: Quarterly detections of illegal border crossing, 2014-2016* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <https://martinplaut.files.wordpress.com/2017/01/frontex-migration-2016.jpg?w=816>

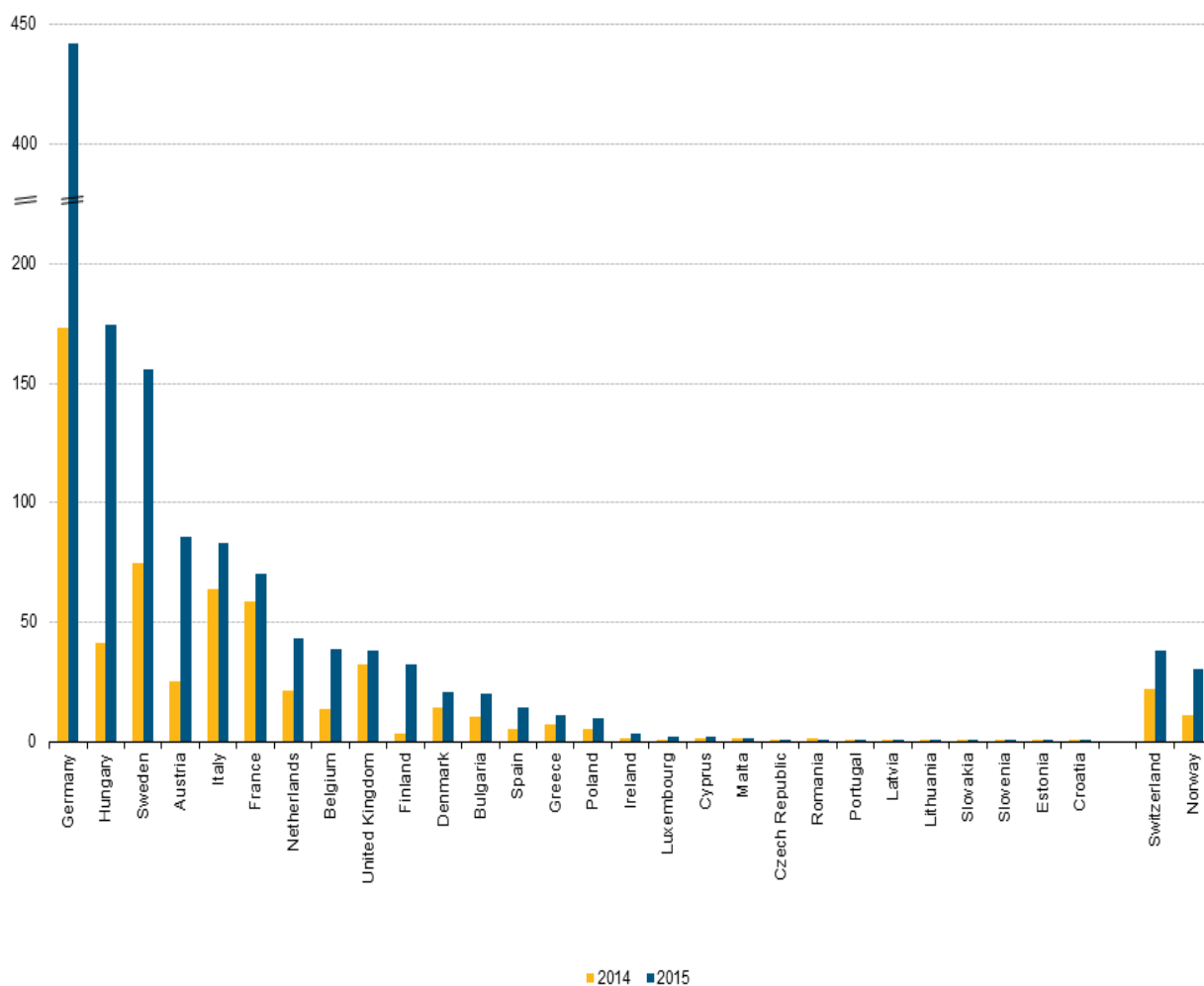
Příloha č. 2 : Mapa evropské migrační krize v roce 2015

Zdroj: *Evropská migrační krize 2015* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z:

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_of_the_European_Migrant_Crisis_2015.png#/media/File:Map_of_the_European_Migrant_Crisis_2015_\(cs\).png](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_of_the_European_Migrant_Crisis_2015.png#/media/File:Map_of_the_European_Migrant_Crisis_2015_(cs).png)

Příloha č. 3 : Počet žádostí o azyl v evropských státech 2014-2015

Source: Eurostat (online data code: migr_asyappctza)

Zdroj: *File: Number of (non-EU) asylum seekers in the EU and EFTA Member States, 2014 and 2015 (thousands of first time applicants)* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File: Number_of_\(non-EU\)_asylum_seekers_in_the_EU_and_EFTA_Member_States,_2014_and_2015_\(thousands_of_first_time_applicants\)_YB16.png&oldid=281311](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File: Number_of_(non-EU)_asylum_seekers_in_the_EU_and_EFTA_Member_States,_2014_and_2015_(thousands_of_first_time_applicants)_YB16.png&oldid=281311)

Příloha č. 4 : Počty imigrantů v jednotlivých zemích Evropy za rok 2015

	Total immigrants			Non-nationals							
	Nationals			Total		Citizens of other EU Member States		Citizens of non-member countries		Stateless	
	(thousands)	(thousands)	(%)	(thousands)	(%)	(thousands)	(%)	(thousands)	(%)	(thousands)	(%)
Belgium	146.6	17.9	12.2	127.7	87.1	61.8	42.2	65.8	44.9	0.0	0.0
Bulgaria	25.2	10.7	42.5	14.4	57.1	1.4	5.7	12.9	50.9	0.1	0.4
Czech Republic	29.6	4.5	15.1	25.1	84.9	14.5	49.0	10.6	35.9	0.0	0.0
Denmark	78.5	19.8	25.2	58.7	74.8	24.9	31.8	32.3	41.1	1.5	1.9
Germany	1 543.8	87.4	5.7	1 433.0	92.8	460.1	29.8	967.5	62.7	5.3	0.3
Estonia	15.4	8.0	52.2	7.4	47.8	3.2	20.7	3.7	23.7	0.5	3.4
Ireland	76.9	18.8	24.4	58.1	75.6	26.4	34.3	31.7	41.3	0.0	0.0
Greece	64.4	30.5	47.3	34.0	52.7	16.5	25.6	17.5	27.1	0.0	0.0
Spain	342.1	52.1	15.2	290.0	84.8	106.2	31.0	183.7	53.7	0.2	0.0
France	363.9	131.2	36.0	232.7	64.0	84.2	23.1	148.5	40.8	0.0	0.0
Croatia	11.7	6.5	55.4	5.2	44.6	2.2	18.7	3.0	25.8	0.0	0.0
Italy	280.1	30.1	10.7	250.0	89.3	63.5	22.7	186.5	66.6	0.0	0.0
Cyprus	15.2	3.2	20.8	12.0	79.2	6.1	40.2	5.9	39.0	0.0	0.0
Latvia	9.5	5.0	52.5	4.5	47.1	0.7	7.0	3.8	40.0	0.0	0.1
Lithuania	22.1	18.4	83.1	3.7	16.9	0.8	3.7	2.9	13.2	0.0	0.1
Luxembourg	23.8	1.2	5.0	22.6	94.8	16.4	69.0	6.1	25.8	0.0	0.0
Hungary	58.3	32.8	55.8	25.8	44.2	10.5	18.1	15.2	26.1	0.0	0.0
Malta	12.8	1.6	12.8	11.2	87.2	5.6	43.3	5.6	44.0	0.0	0.0
Netherlands	168.9	39.2	23.5	128.0	75.5	60.1	36.0	61.4	36.8	4.6	2.7
Austria	166.3	9.4	5.7	156.5	94.1	68.8	41.4	86.5	52.0	1.3	0.8
Poland	218.1	84.8	38.9	133.3	61.1	29.4	13.5	103.9	47.6	0.0	0.0
Portugal	29.9	14.9	50.0	14.9	50.0	6.4	21.2	8.6	28.7	0.0	0.0
Romania	132.8	115.5	87.0	17.2	13.0	8.2	6.2	9.0	6.8	0.0	0.0
Slovenia	15.4	2.8	17.9	12.7	82.1	2.8	17.9	9.9	64.2	0.0	0.0
Slovakia	7.0	3.2	46.1	3.8	53.9	3.1	44.4	0.7	9.5	0.0	0.0
Finland	28.7	7.3	25.5	20.8	72.3	7.6	26.5	13.1	45.6	0.1	0.2
Sweden	134.2	20.4	15.2	113.4	84.4	29.8	22.2	78.2	58.2	5.4	4.1
United Kingdom	631.5	83.6	13.2	547.8	86.8	289.2	42.6	278.6	44.1	0.0	0.0
Iceland	5.6	1.8	31.6	3.9	68.4	3.1	55.0	0.7	13.2	0.0	0.3
Liechtenstein	0.7	0.2	24.8	0.5	75.2	0.3	41.2	0.2	33.9	0.0	0.0
Norway	60.8	6.9	11.3	53.9	88.7	27.1	44.6	26.0	42.8	0.8	1.4
Switzerland	153.6	26.0	16.9	127.6	83.1	90.2	58.7	37.4	24.3	0.0	0.0

Note: the individual values do not add up to the total due to rounding and the exclusion of the 'unknown' citizenship group from the table.

Source: Eurostat (online data code: migr_imm1ctz)

Zdroj: *Immigration by citizenship, 2015* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z:

[http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Immigration_by_citizenship,_2015_\(%C2%B9\).png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Immigration_by_citizenship,_2015_(%C2%B9).png)

Příloha č. 5 : Záchrané operace Frontexu ve Středozemním moři

Zdroj: *News Release: 13 800 migrants rescued in Central Med last week* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/media-centre/news-release/13-800-migrants-rescued-in-central-med-last-week-ACfEBV>

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Lukáš Krupička
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	Mgr. David Hampl, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Evropská migrační krize v letech 2014-2015
Název v angličtině:	The European migrant crisis in 2014-2015
Anotace práce:	Cílem této bakalářské práce je charakterizovat evropskou migrační krizi v období let 2014-2015, konkrétně její hlavní příčiny, reakci evropských zemí a důsledky, které tento velký příliv migrantů způsobil.
Klíčová slova:	Migrační krize, nelegální migrace, uprchlíci, Evropská Unie. Schengenský prostor, Balkánská trasa, extremismus, Frontex, imigrační politika, azyl
Anotace v angličtině:	The bachelor paper deals with the characteristic of European migrant crisis in 2014-2015, concretely with her reasons, reaction of european states and consequences of big migrants arrival.
Klíčová slova v angličtině:	Migration crisis, illegal migration, refugees, European Union, Schengen area, The Balkan route, extremism, Frontex, immigration policy, asyl
Počet příloh vázaných v práci:	5
Rozsah práce:	72 stran (vlastní text)
Jazyk práce:	Český jazyk